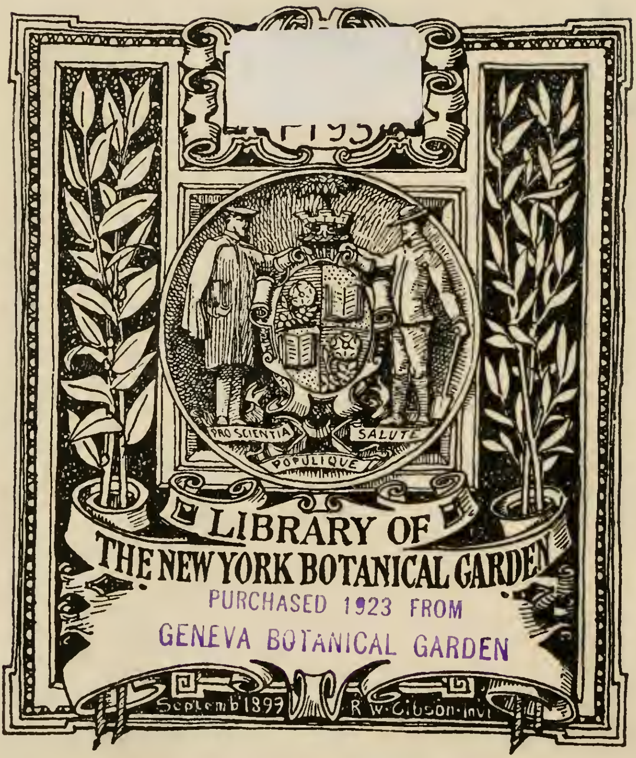

PRO SCIENTIA
SALUTE
POPULIQUE
LIBRARY OF
THE NEW YORK BOTANICAL GARDEN
PURCHASED 1923 FROM
GENEVA BOTANICAL GARDEN
Septemb 1899
R W Gibson Invt

ELENCHUS
PLANTARUM VASCULARIUM

QUAS

AESTATE a. 1873

IN

CRNAGORA

LEGIT

Dr. J. PANČIĆ

BELGRADI

IN TYPGRAPHIA STATUS.

1875

ELENCHUS
PLANTARUM VASCULARIUM

QUAS

AESTATE a. 1873

IN

CRNA GORA

LEGIT

Dr. JOS. PANČIĆ.

BELGRADI

IN TYPOGRAPHIA STATUS.

1875

L. B.

Plantas in elenchum hunc compositas plerasque ipse legi mensibus Augusto ac Septembri, nonnullas agri Cetinjensis examinavi in herbario D. Dris Frilley, paucas vernales e valle Crmnicae suppeditavit discipulus olim, itineris mei socius D. B. Novaković.

In plantis his studendis omni arte incubui, multas colui[1]), in difficilioribus extricandis ac paucis novis constituendis consilium coepi cum pluribus claris botanicis, de quibus in locis suis gratus memini.

Diarium, quod elencho praemittere decreveram, in aliud tempus sepposui, cum in itinere, ob aestum anni insolitum, nimis impedito, multa nec plene eruere, nec sat lucide notare valuerim. Unum, quod hic loci vel paucis contingere ac ulteriori attentioni peregrinatorum commendare in rem esse duxi, est substratum

[1]) In horto floruerunt: Heliosperma Tommasinii Vis., Arenaria rotundifolia MB. Alsine congesta Jord., Draba Athoa Boiss. Biscutella laevigata L., Nasturtium palustre Leys., Carum divaricatum Bert., C. Alpinum (W. K.), Lophotaenia aurea Gris., Carduus ramosissimus m., Ornithogalum Ruthenicum Bouch., Scilla autumnalis L.. Sc. pratensis W. K., Allium, saxatile Stev., A. Ampeloprasum L., A. margaritaceum Sm., Poa concinna Gaud., Festuca rigida Kunth.

Florae Crnogoranae, hujusque Florae ad eas ditionum vicinarum relatio.

Principatus Crnae Gorae dirimitur rupe Ostrog ac ejus valli Zetae obverso jugo in duas plane dissimiles partes, meridionali-occiduam, sensu strictiore Crnam Goram — Montem Scodrum, dictam et aliam, boreali-orientalem, quae indigenis „Brda“ — Montes audit.

Mons Scodrus constituitur ingenti saxo calcareo altitudinis mediae 350 hexapedum, quod finibus suis, meridionali ac boreali, hinc in Hercegovinam, illinc in Albaniam procurrit, lateribus vero, orientali in planitiem Zetae, occidentali in Dalmatiam praeceps ruit. Saxum hoc, saeculari athmosphaerilium actione tentatum, superficiem offert summe inaecquabilem. Hinc inde superatur altioribus clivis: m. Veliki Štirovnik m. Lovćen, m. Garač, m. Pusti Lisac m. Velika Jastrebica et a., reliqua, eaque maxima parte discerpitur continuis voraginibus ac rimis, exasperatur innumeris scopulis ac cristis; cumque et aqua fluente maxima parte privetur, ac paucis tantum sylvarum residuis adumbretur, est, ut soli natura, ita et vegetatione conterminae Dalmatiae Montanae*) plane consimile. Praeter calcareum invenitur in paucis, valde circumscriptis locis argilloschistus — ad Ploča pone Lacum Scodranum et trachytes — supra Boljevići distr. Crmnicae.

Toto coelo abludit alia, boreali-orientalis pars Crnae Gorae ac excellit: multo majore soli elevatione, ejus magis variata compositione, copiosis aquis fluen-

---

*) Conf. Rob. de Visiani. Flora Dalmatica. Lipsiae. 1842 p. 9, 14.

tibus ac stagnantibus, et vastis sylvis frondosis ac abietinis.

Duo calcarearum rupium acervi, m. Durmitor ac m. Kom, qui in ditionis terminis ad alpinam celsitudinem extolluntur, intercipiunt continuum agmen pascuorum alpestrium — Jezera, Šaranci, Sinjavina, Javorje et Bjelasica — altitudinis mediae 800 haxapedum. Lapidi calcareo, quo constant omnia fastigia Montium — Kom, Durmitor, Vojnik, Javorje et rupes quibus utrinque Morača sup. stipatur, subsunt schisti: calcareus sub m. Javorje, argillaceus in valle Moračae et Tarae, micaceus in m. Kukuraj, supra Mrčenov Do et in jugo Jelića Platno sub m. Kom. Aliud silicatis genus, trachites, unico quidem loco m. Durmitor, sub jugo Stulac, e solo eluctavit, ejus tamen praesentiam aut vicinitatem portendunt, imo probabilem reddunt: multi lacus[1]), qui pascuis circa m. Durmitor dispersis nomen „Jezera“ mutuarunt, lapis serpentinaceus, qui in valle Bukovicae ad orientem m. Durmitor cernitur, et magna moles confracti lapidis calcarei „breccia“ dicti, cui rupes Ostrog inter Povije et Bašina Voda incumbit. Trachytes qui indubie Montes extulit, productum est illius magnae eruptionis[2]), quae in Serbiae centralis distr. Kragujevacensi furcatur, duo ejus crura versus meridiem divergentia, circumacta Vetere Serbia, prorupto hinc m. Durmitor, molita illinc vasta illa ac confra-

---

[1]) E pluribus visis ripa unius lacus Jablan Jezero est omni vegetatione deundata ac constat detritu trachitico, cui probabiliter et alii lacus alveos suos impermeabiles debent.

[2]) A Boné. Esquisse geologique de la Turquie d' Europe. Paris. 1846. p. 132, 187 et seq.

gosa rima,[1]) quae inter m. Scardum ac Bertiscum hiat, in planitie Zetae denuo connivent.

Aquae, quibus Montes abunde irrorantur, aut stagnant in copiosis lacubus, aut in varium sensum de Montibus deffluunt. Unica Morača, quae in meridionali latere m. Javorje ortum ducit, Zeta absorpta, effunditur in Lacum Scodranum, tres vero rivi, Piva, Tara ac Lim, receptis omnibus aquis, quae e m. Durmitor ac plerisque, quae e m. Kom prosiliunt, versus boream directi in Drinam coeunt.

Flora Montium, pro soli natura ac elevatione varia, est in genere ea regionum alpestrium, ob situm vero inter Alpes Dinaricas ac montes Macedonicos medium, inter duas Floras ambigens. Summi vertices m. Durmitor ac rimosissimi m. Kom omni fere vegetatione destituuntur, aut paucas alunt in alveis, nive et aestate repletis, Drabas, Saxifragas, Campanulas et Soldanellas. Quae calvis fastigiis subsunt zonae, Mughi, sylvarum abietinarum, pascuorum alpestrium et sylvarum frondosarum ita dispertiuntur, ut Mughus occupet celsiora derupta, Abies leniores talos, pascua vero alpestria et sylvae frondosae per planiorem, eamque majorem Montium partem ac valles passim dejectas diffundantur. Duae postremae zonae, pascuorum alpestrium ac sylvarum frondosarum suos proferunt monotypos[2]), qui

---

[1]) A. Grisebach Reise durch Rumelien und nach Brussa. Braunschweig. 1843. II. p. 346.

[2]) Viola speciosa Pant. Geum molle Vis. et P., Eryngium palmatum Vis. et P., Pančićia Serbica Vis.. Reichardia, macrophylla Vis. et P., Mulgedium Pančićii Vis. et fors aliae, quas in Serbia meridionali ad augustam zonam restrictas indicavi in: Флора Кнежевине Србије (Flora principatus Serbiae) Београд 1874. p. XXXIX et XL.

hinc versus boream procurrentes ac in collibus Serbiam a meridie recludentibus consistentes, ad vastam illam depressionem, quam attacti colles Serbiae meridionalis, montes Bosniae ac Crnae Gorae et promontoria Scardi — m. Karadag ac Kurbetska Planina — ambiunt, limitati esse videntur, cumque vegetatione socia Florulam sui juris constituunt.

Pro ratione opusculi haec strictim indicasse sufficiat. De his tum plura, dum dictae depressionis nonnullae plagae, botanicis hucdum intactae, melius innotuerint.

DICOTYLEDONEAE DC.

Thalamiflorae DC.

Ranunculaceae Juss.

Clematis Flammula L. Ad sepes circa Cetinje, Sinjac, Vir.

Cl. Vitalba L. In sylvestribus vallis Zetae supra Ždreban.

Cl. Viticella L. Ad sepes prope Cetinje, Vir.

Thalictrum aquilegifolium L. In sylvestribus sub m. Durmitor.

Th. minus L. In saxosis m. Javorje. Glandulosum, statura *Th. foetidum* aemulans.

Th. angustifolium Jacq. In pratis ac salicetis ad lacum Scodranum.

Anemone Hepatica L. In saxosis ad Povije et sub m. Javorje.

A. Pulsatilla L. In graminosis sub m. Lovćen.

A. Apennina L. In dumetis ad Cetinje et sub m. Sutorman.

A. nemorosa L. In dumetis ac sylvestribus sub m. Lovćen.

Ranunculus paucistamineus Tausch. In lacustribus sub m. Durmitor versus m. Stulac.

R. platanifolius L. In sylvestribus m. Durmitor.

R. Ficaria L. In dumetis ad Danilov Grad et in valle Crmnicae.

R. Thora L. In saxoxis sub Vučji Zub — Bijela Gora — copiosissimus.

R. Illyricus L. In declivibus herbidis m. Sutorman.

R. millefoliatus Vahl. In herbidis circa Cetinje.

R. Villarsii DC. In rupestribus m. Javorje et m. Kom.

R. Gouani Willd. In herbidis m. Durmitor jugo Šljeme; caule, praesertim basi, densa lanugine tecto, folio caulino amplexante, in lacinias tenues dissecto.

R. acris L. var. *parvulus* Clairv. In herbidis excelsioribus m. Kom; forma biuncialis.

R. Philonotis L. In herbidis ad Cetinje; carpella laeviuscula.

Caltha palustis L. In recessibus rivi Tarae.

Trollius Europaeus L. In pratis sub m. Durmitor versus clivum Stulac.

Helleborus odorus WK. In asperis in Nikšićka Župa.

H. multifidus Vis. In campis arenosis ad Grahovo.

Nigella arvensis L. In herbidis ad Cetinje, Ostrog, Limljani.

Aquilegia spec. In saxosis schistacis supra Mrčenov Do sub m. Kom; fructifera, pedunculis ac capsulis glanduloso-pilosis an ab Aq. vulgari diversa, cultura docebit.

A. spec. e grege A. Alpinae. In saxosis sub Crvena Stijena m. Durmitor cum Empetro nigro ac Heliospermate pusillo.

Delphinium Consolida L. In arvis ad Njegoš, Cetinje.

D. Ajacis L. In glareosis sub m. Sutorman.

D. peregrinum L. In campis ad Cetinje, prope Vir distr. Crmnicae et supra Grahovo.

D. hybridum W. In saxosis supra Grahovo.

Paeonia peregrina Mill. In sylvestribus saxosis supra Grahovo.

P. corallina Retz. In sylvestribus saxosis supra Klopot distr. Bratonožići.

P. spec. flore albo ab indigenis indicata in m. Lićeva Glava supra Kruševica distr. Donji Vasojevići quid sit, futuri peregrinatores eruant.

Aconitum variegatum L. In sylvestribus m. Kukuraj Brdo sub m. Kom.

A. Lycoctonum L. var. In saxosis m. Javorje; ob stationem peculiarem et pallorem herbae ac floris plane diversum visum, habet floris galeam medio contractam, labellum productum 0.004 m. l. apice truncatum, calcar circinatim convolutum longitudine subaequans.

Berberideae Vent.

Berberis vulgaris L. In saxosis supra Čevo, per totum distr. Ćeklići et supra Grahovo.

Nymphaeaceae DC.

Nymphaea alba L. In lacu Scodrano; ad ostium rivi Crmnicae cum Limnanthemo nymphoide forma floribus minoribus.

Nuphar luteum L. Cum priore.

Papaveraceae DC.

Papaver Rhoeas L. In satis ad Njegoš, Cetinje.

P. dubium L. In asperis ad Njegoš et supra Vir.

P. Argemone L. In arvis ad Vir.

P. Alpinum L. var. *flaviflorum* Koch. In glareosis excelsioribus m. Kom.

Chelidonium majus L. In saxosis ac ruderatis ad Cetinje.

Fumariaceae DC.

Corydalis ochroleuca Koch. In rupestribus ad Šavnici.

Fumaria officinalis L. In cultis ac aggeribus ad Cetinje.

Cruciferae Juss.

Nasturtium officinale R. Br. In rivularibus Moračae sup. sub coenobio S. Stephani.

N. Austriacum Cr. In pratis ad lacum Scodranum.

N. palustre DC. In recessibus lacus Scodrani non procul a vico Dodoš.

N. sylvestre RBr. Ad margines agrorum prope Cetinje, ad Grahovo.

N. Pyrenaicum L. In saxosis sub m. Velika Jastrebica — Bijela Gora.

N. Lippizense DC. In collinis herbidis ad Cetinje.

Barbarea vulgaris RBr. In arvis ad Njegoš, pratis prope Vir distr. Crmnicae.

Arabis perfoliata Lam. In sylvaticis sub. m. Lovćen, supra Ostrog, ad coenobium S. Stephani vallis Moračae sup.

A. hirsuta Scop. In rupestribus supra Grahovo.

A. Gerardi Bess. In asperis ad Cetinje; in saxosis sub M. Durmitor forma dense pilosa, siliquis juvenilibus enerviis.

A. ciliata R. Br. In rupestribus m. Javorje.

A. muralis Bert. In rupestribus prope coenobium S. Stephani Moračae sup.

A. albida Stev. In rupestribus elatioribus m. Kom et m. Durmitur.

Cardamine impatiens L. In sylvaticis vallium Moračae et Tarae.

C. glauca Spr. In rupestribus m. Velika Jastrebica, glareosis m. Javorje ac m. Kom.

C. Graeca L. In saxosis ad Cetinje et ad coenobium S. Stephani Moračae sup.

Dentaria bulbifera L. In sylvestribus sub m. Lovćen.

D. enneaphyllos L. In saxosis sylvestribus m. Durmitor sub Crvena Stijena.

Hesperis runcinata W. K. In dumetis ad Grahovo.

Malcolmia Orsiniana Ten. In saxosis ad Njegoš.

Sisymbrium officinale Scop. In campis et ad vias circa Cetinje.

S. Columnae Scop. In hortulanis et ad aggeres circa Cetinje.

S. Loeselii L. In dumetis prope coenobium S. Stephani Moračae sup.

S. Thalianum Gaud. In arvis ad Njegoš.

Erysimum odoratum Ehrh. In saxosis m. Javorje.

E. Cheiranthus Pers. In rupestribus supra Grahovo et ad Savnici sub m. Ivica.

Brassica Rapa L. In satis ad Grahovo.

Br. nigra Koch. In salicetis rivi Zetae sub Danilov Grad.

Sinapis arvensis L. In satis ad Cetinje.

Vesicaria Graeca DC. In rupestribus ad Ostrog et retro coenobium S. Stephani Moračae sup.

Alyssum sinuatum L. In rupestribus m. Velika Jastrebica — Bijela Gora.

A. montanum L. Genuinum siliculis rotundatis, apice emarginatis, seminibus latiuscule alatis in rupestribus ad Ostrog; aliud siliculis elypticis, apice integris, seminibus oblongis, angustissime alatis, in saxosis non procul a Riblje Jezero sub m. Durmitor.

A. Wulfenianum Host. In rupestribus m. Durmitor jugo Šljeme; siliculae et appendices staminum exacte congruunt cum Reichb. Icon. Germ. II. f. 4273., folia oblonga *A. cuneifolii* Guss. cujus siliculae nonnihil majores.

A. calycinum L. In asperis ad Cetinje.

A. minimum W. In arenosis ad Vir districtus Crmnicae.

Berteroa mutabilis Vent. In saxosis ad Njeguš, Cetinje, Ostrog et Vir.

Aubrietia deltoidea DC. In rupestribus m. Kom supra Rogam.

Lunaria rediviva L. In sylvestribus sub m. Durmitor.

L. biennis Moench. In rupestribus ad Savnici sub m. Durmitor

Peltaria alliacea L. In saxosis ad Ostrog et in Nikšićka Župa.

Draba Athoa Boiss. In rupestribus m. Kom.

Dr. Parnassica Boiss. Cum priore, utraque fructifera ab Cl. Grisebach recognita.

Dr. aizoides L. In rupestribus m. Jastrebica — Bijela Gora, m. Durmitor, Javorje, Kom.

Dr. verna L. In campis circa Cetinje.

Cochlearia saxatilis Lam. In glareosis m. Durmitor sub Crvena Stijena.

Camelina sativa Cr. In agris et ad aggeres, prope Vir.

Thlaspi arvense L. In satis ad Njegoš, prope Vir.

Thl. perfoliatum L. In campis circa Cetinje.

Thl. ochroleucum Boiss. In saxosis m. Durmitor jugo Šljeme.

Thl. Alpinum Jacq. Cum priore, quo praecocius; folia rosularia oblonga, siliculae ut Th. Silvii in Rchb. Ic. II. 4224.

Thl. montanum L. In rupestribus m. Jastrebica — Bijela gora; siliculae breves, basi rotundatae, loculi extus reticulato venosi.

Capsella Bursa pastoris Mnch. In campis et cultis ad Cetinje.

Iberis serrulata Vis. In rupestribus m. Velika Jastrebica et m. Durmitor jugo Šljeme.

Biscutella laevigata L. In graminosis sub m. Durmitor versus jugum Stulac.

Lepidium Draba L. In campis ad Cetinje et Grahovo.

L. ruderale L. Ad margines agrorum prope Cetinje et Vir.

L. graminifolium L. In hortis et ad aggeres prope Njegoš, Cetinje.

Hutschinsia brevicaulis Koch. In glareosis m. Durmitor jugo Šljeme.

Aethionema saxatile R.Br. In rupestribus m. Durmitor.

Bunias Erucago L. In arvis ad Njegoš, Cetinje, Grahovo.

Raphanus Raphanistrum L. In satis ad Grahovo.

Cistineae Dun.

Cistus salviaefolius L. In saxosis ad Vir.

Helianthemum Fumana Mill. In saxosis m. Durmitor et Javorje.

H. Oelandicum Wahlb. In saxosis m. Durmitor et Javorje.

H. vulgare Gaertn. In saxosis ad Grahovo; alia forma concolor insignis pilis longiusculis ad ramos floriferos et apices foliorum pennicillatim congestis, flore in apice caulis solitario aut bino, in apricis m. Durmitor.

H. guttatum Mill. In apricis ad Vir.

Violarieae DC.

Viola adorata L. In dumetis ad Cetinje, Ostrog.

V. sylvatica L. In rupestribus vallis Moračae et sub m. Sutorman.

V. Nicolai Pant. in Skofitz Öst. bot. Zeit. 1874. p. 4. In herbidis m. Javorje et m. Kukuraj Brdo promont. m. Kom. Novam autumabam (V. prolixa m. in litt.),

monente tamen Cl. Boissier ipsa est planta Pantočekiana; statura — 2 ped. ac colore florum *V. persicifoliam* Schk. revocans, sed stigmatis conformatione verum *Melanium.*

V. tricolor L. In dumetis et hortulanis ad Cetinje.

V. speciosa Pant. Skof. bot. Zeitsch. 1873. p. 79. In saxosis m. Javorje. Exemplaria mea exacte congruunt cum planta in herbario Cl. Boissier visa; forma eadem crescit et in montosis Serbiae merid., nec in Flora principatus Serbiae a valde variabili *V. tricolore* L. distinxi; corolla revera speciosa, radix sat tenuis, fors perennans.

V. calcarata L. In rupestibus m. Durmitor excelso jugo Šljeme; corolla speciosa, violacea, calcare longitudinis petalorum, calycis phyllis obtusiusculis, margine denticulatis, foliis ovatis, stipulis utrisque unidentatis.

V. gracilis Sibth. In rupestibus m. Velika Jastrebica.

Resedaceae DC.

Reseda Phyteuma L. In arvis ad Grahovo et prope Vir.; in muris veteris coenobii ad Cetinje crescit forma radice multicipite, e muro aegre evellenda, perennante (?), seminibus speciei, ad hilum tamen fuscis nec albidis.

Droseraceae DC.

Parnassia palustris L. In spongiosis m. Durmitor, Javorje, Kom.

Polygaleae Juss.

Polygala major Jacq. In declivibus herbidis m. Durmitor et Kom.

P. comosa Schrk. In herbidis ad Cetinje, sub. m. Sutorman.

P. alpestris Rchb. In glareosis m. Durmitor ad nives deliquescentes.

Sileneae DC.

Tunica saxifraga Scop. In campis ac rupestribus ad Njegoš et Cetinje.

T. glumacea Bory et Ch. In glareosis ad rivum Gračanička Rijeka --- Nikšićka Župa.

Dianthus Armeria L. In herbidis ad Njegoš.

D. barbatus L. In pratis sylvestribus sub m. Durmitor versus jugum Stulac.

D. Knappii Asch. et J. In saxosis sylvestribus ad semitam qua itur a Grahovo ad Bijela Gora.

D. Carthusianorum L. Formae variae, pleraeque fructiferae; vulgatior squammis involucri coriaceis, apice scariosis, crispatis in m. Lovćen, Bijela Gora et in apricis m. Durmitor; alia compactior, squammis coriaceis, fuscis (D. gramineus Schur) in excelsioribus m. Durmitor et Kom.

D. atrorubens All. In saxosis sub m. Durmitor.

D. calocephalus Boiss. In saxosis m. Lovćen; congruit cum exemplaribus Pisidicis a Cl. Heldreich communicatis.

D. deltoides L. In graminosis m. Ivica distr. „Drobnjaci“.

D. ciliatus Guss. In rupestribus ad Vir, Ostrog. in Nikšićka Župa et m. Jastrebica.

D. strictus Sm. In rupestribus m. Kom supra Rogam.

D. sylvestris Wulf. In graminosis ac rupestribus m. Durmitor et m. Jastrebica; in excelsioribus m. Kom forma subacaulis, uncialis; alia statura graciliore, caulibus unifloris, calycibus angustioribus ac triente brevioribus in m. Lovćen cum sequente.

D. papillosus Vis. et P. In rupestribus m. Lovćen; papillis petalorum clavatis (nec rotundis, sessilisus), dentibus calycinis ciliatis (nec nudis), squammis apice herbaceo patulis (nec totis squarrosis, adpressis), batis a praecedente diversus.

D. petraeus W. K. In rupestribus m. Durmitor sub Crvena Stijena.

D. plumarius L. In saxosis sylvestribus campi Lukovsko Polje ultra Nikšićka Župa; differt a typo fimbriis petalorum brevioribus, a D. petraeo, cui primum adscripseram, caulibus foliisque flaccidis; flores redolent lilia convallium.

Saponaria Vaccaria L. Inter segetes ad Njegoš et Vir.

S. officinalis L. Ad sepes campi Cetinjensis.

Heliosperma macranthum nov. spec. Perenne, glanduloso pilosum, caulibus strictis, 2—7 floris, foliis ellypticis, inferioribus minutis, in petiolum aequi longum attenuatis, mediis sessilibus, supremis bracteaeformibus, calycibus campanulatis, basi umbilicatis, dentibus ovatis, petalis roseis calyce bis longioribus, laminis obcordato cuneatis horizontaliter patentibus, coronae laciniis

basi discretis, capsulis ovatis carpophorum bis longis, seminibus margine longe cristatis.

Hab. in rupestribus calcareis m. Kom loco Visoke Grede dicto. Flor. Augusto.

Habitus a reliquis speciebus hujus generis plane alieni, obiter inspectum statura ac floribus Saponariam ocymoidem revocans. Rhizoma fissuris rupium arcte infixum, multiceps, caules filiformes, fragiles, palmares aut spithamei, folia media subpolicaria, trientem lata, utrinque decrescentia, pedunculi calyce sublongiores, calyces 0.006—0,008 m. longi, dentibus alternatim obtusis acutisque, petalorum laminae antice profunde excisae, lobis lateralibus superficialiter sinuatis obsolete quadrilobae, capsulae e calyce vix quid exsertae, seminum trabeculae marginales lineares, apice obtusiusculae, areae diametro paulo breviores.

H. quadrifidum Rchb. In saxosis m. Durmitor et m. Javorje; forma floribus roseis in rupestribus excelsioribus m. Kom lecta vix primos flores explicaverat.

H. pusillum (W. K.) In saxis muscosis m. Durmitor cum Empetro nigro et Salice retusa; facies prioris sed pauciflorum, semina breviter cristata sequentis.

H. Tommasinii Vis. In rupestribus ad Njegoš, Cetinje, Ostrog.

Silene Cucubalus Wib. In herbidis ad Njegoš, Cetinje; forma caulibus subunifloris, foliis margine retrorsum denticulatis et calycibus ob nervos pennatim venulosos, fuscos, variegatis insignis in glareosis m. Kom.

S. graminea Vis. In declivibus herbidis m. Durmitor jugo Šljeme.

S. *saxifraga* L. In rupestribus m. Lovćen, Durmitor et Kom.

S. *fruticulosa* Sieb. In rupestribus m. Javorje.

S. *clavata* Hpe. In rupestribus m. Lovćen, Bijela Gora, Javorje, et Kom.

S. *acaulis* L. var. *exscapa* Koch. In rupestribus m. Durmitor excelso jugo Šljeme.

S *flavescens* W. K. In rupestribus ad Ostrog. et in m. Javorje.

S. *Sendtneri* Boiss. In herbidis sub m. Durmitor.

S. *Otites* Sm. In graminosis sub m. Jastrebica; var. *exaltata* (Friv) in rupestribus ad Ostrog.

S. *Reichenbachii* Vis. In saxosis sub m. Lovćen, supra Grahovo et alibi per aprica ditionis vulgaris, statione et anthesi Hieracio stuppeo Rchb. socia.

S. *viridiflora* L. In sylvestribus m. Javorje et ad Kolašin.

S. *nutans* L. In sylvestribus m. Lovćen.

S. *Italica* Pers. In saxosis ad Šavnici sub m. Ivica.

S. *Armeria* L. In glareosis sub. m. Durmitor.

S. *trinervia* Seb. In glareosis campi Lukovsko Polje ultra Niksićka Župa et in arenosis prope Grahovo.

S. *paradoxa* L. In glareosis vallis Tušinae supra Buan.

S. *noctiflora* L. In arvis ad Njegoš, Cetinje.

Lychnis Viscaria L. In declivibus herbidis m. Durmitor.

L. coronaria Lam. In saxosis ad Čevo et Šavnici sub m. Ivica.

L. vespertina Sibth. In cultis et ad sepes prope Cetinje.

L. diurna Sibth. In sylvaticis sub Crvena Stijena m. Durmitor.

Agrostemma Githago L. In satis ad Njegoš, Cetinje, Grahovo.

Alsineae DC.

Sagina procumbens L. In saxosis herbidis m. Javorje et m. Kukuraj; ad Crvena Stijena sub m. Durmitor forma capsulis calyces fere bis longis S. Linaei, sed floribus tetrameris.

Spergula arvensis L. In arenosis ad Grahovo.

Alsine verna Bartl. In saxosis m. Lovćen et m. Durmitor.

A. setacea M. K. In rupestribus ad Ostrog et in m Javorje.

A. graminifolia L. In rupestribus m. Lovćen, Durmitor, Kom.

A. liniflora Vis. In rupestribus supra Grahovo.

A. conferta Jord. In saxosis ad Cetinje, Grahovo; ad exemplaria musei Florentini in insula Lesina a Dre Lagger a. 1855 lecta.

Cherleria sedoides L. In rupestribus m. Durmitor jugo Šljeme.

Moehringia muscosa L. In rupestribus ad Cetinje et in m. Kom.

M. trinervia Clairv. In saxosis sylvestribus m. Javorje et ad coenobium S. Stephani Moračae sup.

Arenaria serpyllifolia L. In asperis ad Cetinje, Čevo, Grahovo.

A. rotundifolia M. B. In rupestribus m. Durmitor jugo Šljeme, et in m. Kom.; sepala lanceolata, uninervia, petala calycem excedentia, folia et caules *A. biflorae.*

A. gracilis W. K. In saxosis m. Jastrebica; folia senio rufescunt ut et plantae in m. Sadikovac Croatiae a. 1845 lectae.

Hollosteum umbellatum L. In arvis ad Njegoš, Cetinje.

Stellaria nemorum L. In sylvestribus sub. m. Durmitor.

St. media L. In cultis ad Njegoš, Cetinje.

St. Holostea L. In sylvestribus saxosis sub. m. Javorje.

St. graminea L. Ad sepes et aggeres prope Cetinje.

Moenchia Mantica Bartl. In campis asperis ad Cetinje.

Malachium aquaticum Fr. In udis ad Sinjac, Rijeka, Vir.

Cerastium glomeratum Thuill. In arvis ad Njegoš, Cetinje.

C. rectum Friv. In sylvestribus ad rivum Tarae et in m. Kukuraj promontorio m. Kom.

C. triviale Link. In saxosis ad Cetinje.

C. Alpinum L. In glareosis m. Kom.

C. arvense L. In saxosis m. Durmitor jugo Šljeme; duae formae, altera superne glandulosa — *C. arvense, alpicolum* Fenzl sec. Gris. in litt.

C. grandiflorum W. K. In rupestribus m. Lovćen.

C. tomentosum L. var. *Moesiacum* Boiss. In rupestribus m. Durmitor jugo Šljeme.

Lineae DC.

Linum flavum L. In saxosis ad Cetinje, Vir.

L. capitatum W. K. In graminosis m. Durmitor, m. Kom.

L. tenuifolium L. In saxosis apricis ad Grahovo et in m. Durmitor.

L. perenne L. In pratis sub m. Durmitor et m. Kom.

L. montanum Schl. In herbidis supra Cetinje.

Malvaceae R. Br.

Malva moschata L. Ad margines agrorum sub m. Lovćen, in pratis m. Ivica et in m. Javorje.

M. sylvestris L. In hortis et ad sepes circa Njegoš, Cetinje.

M. vulgaris Fries. In arenosis ad Grahovo.

Althaea officinalis L. In fossis ad Vir.

A. cannabina L. In pratis ad rivum Zetae sub Danilov Grad.

A. hirsuta L. In arvis ad Njegoš.

A. pallida W. K. In collinis asperis ad Danilov Grad et ad Sinjac.

Lavatera Thuringiaca L. In arenosis rivi Zetae sub Danilov Grad et ad Šavnici sub m. Ivica.

Abutilon Avicennae Gaertn. In glareosis ad Vir.

Tiliaceae Juss.

Tilia parvifolia Ehrh. In sylvestribus ad rivum Tarae supra Kolašin.

T. grandifolia Ehrh. In sylvestribus vallis Moračae sup. et supra Grahovo.

T. alba L. In sylvestribus ad Cetinje et Ostrog.

Hypericineae DC.

Hypericum perforatum L. In campis ad Cetinje, Danilov Grad.

H. quadrangulum L. In pascuis sub m. Durmitor.

H. tetrapterum Fr. In rivularibus supra Kolašin.

H. Richeri Vill. var. *androsaemifolium* DC. In pascuis excelsioribus m. Durmitor et m. Kom.

Acerineae DC.

Acer Pseudoplatanus L. In sylvaticis m. Durmitor et in valle. Moračae sup.

A. Heldreichii Boiss. In sylvestribus m. Durmitor versus jugum Stulac.

A. opulifolium Vill. var. *tomentosum* Koch. In saxosis sylvestribus distr. Ćeklići loco „Dobre strane“ dicto.

A. platanoides L. In sylvaticis M. Ivica, m. Javorje et ad Kolašin.

A. campestre L. Ad margines sylvarum sub m. Lovćen, m. Sutorman et in valle Zetae et Moračae.

A. Monspessulanum L. In saxosis ad Cetinje, Ostrog.

Geraniaceae DC.

Geranium macrorrhizon L. In rupestribus m. Javorje et saxosis vallis Moračae sup.

G. phaeum L. In umbrosis ad rivum Tarae.

G. oreades nov. spec. Adpresse pubescens, caule adscendente ad dichotomiam nudo, rarius unifolio, bi-

floro aut a medio corymboso paniculato, paucifloro, foliis palmatim 5—7 fidis, laciniis rhombeis, profunde incisis, lacinulis inferioribus entrorsum pinnatim lobatis, superioribus integris, pedunculis erectis, sepalis elypticis apice aristatis, dorso villosis, 3—5 nerviis, nervis extrorsum venulosis, petalis lilacinis calycem bis longis, ad unguem barbellatis, filamentis subulatis ad medium ciliatis, valvulis supra medium transversim nervosis cum rostro pubescentibus, immixtis rarioribus pilis glanduliferis, seminibus minutissime favosis.

Hab. in declivibus herbidis m. Durmitor jugo Šljeme et in m. Kom supra Rogam. Floret Aug.

Batrachium proxime affine *G. sylvatico* L., sed differt: statura minore spitamam non excedente, foliis minoribus tenuius dissectis, caule paucifloro, absentia glandularum in pedunculis ac calyce, valvulis apice rugosis a duobus nervis transversis, nervo superiore ad medium furcato, inferiore breviore, simplici, interdum obsolescente. Rossicum *G. affine* Led. praeter alia differt nervulis sub ipso valvulae apice paralellis, superiori non furcato.

G. nodosum L. In irriguis ad latera sylvarum vallis Tarae in consortio cum Cirsio alsophilo.

G. sanguineum L. In dumosis ad Čevo, in valle Zetae sub Danilov Grad.

G. Pyrenaicum L. In saxosis declivibus sub m. Sutorman et in herbidis m. Štirovnik.

G. pusillum L. In ruderatis ad Cetinje, arvis ad Vir.

G. columbinum L. In dumetis ad coenobium S. Stephani vallis Moračae sup.

G. molle L. In dumetis ad Cetinje et Vir.

G. Robertianum L. In saxosis et ruderatis ad Cetinje.

G. purpureum Vill. In rupestribus m. Lastua et ad Ostrog.

Erodium cicutarium l'Her. In campis circa Cetinje.

Balsamineae Rich.

Impatiens noli tangere. In nemorosis sub m. Javorje.

Oxalideae DC.

Oxalis Acetosella L. In sylvaticis sub m. Durmitor et m. Javorje.

O. cornicutala L. In muris ad Boljevići.

Rutaceae Juss.

Ruta divaricata Ten. In saxosis ad Čevo et supra Grahovo.

Dictamnus albus L. In sylvestribus sub m. Lovćen et ad Ostrog.

Celastrineae RBr.

Staphylea pinnata L. In sylvestribus sub m. Lovćen et ad Pišine Strane.

Evonymus Europaeus B. In sylvestribus vallis Moračae sup.

E. verrucosus Scop. In rupestribus ad coenobium S. Stephani Moračae sup.

Rhamneae RBr.

Paliurus australis Lam. In saxosis ad Sinjac et ad Danilov Grad.

Rhamnus cathartica L. In saxosis ad Cetinje et infra m. Jastrebica.

Rh. Alpina L. In rupestribus sub m. Durmitor, ac in convallibus Tušinae, Moračae et Tarae.

Rh. rupestris Scop. In rupestribus ad Cetinje et ad Ostrog.

Terebinthaceae.

Pistacia Terebinthus L. In rupestribus ad Ostrog et ad Šavica distr. „Komani“.

Rhus Cotinus L. In saxosis ad Cetinje, Grahovo et in m. Sutorman.

Papilionaceae L.

Spartium junceum L. In saxosis circa Vir.

Genista Germanica L. In saxosis ad Grahovo.

G. pilosa L. In declivibus m. Javorje versus vallem Moračae sup.

G. tinctoria L. In pratis sub Danilov Grad, fossis ad Vir.

G. sericea Wulf. In saxosis ad Cetinje et in Mali Lonac m. Sutorman.

Cytisus Weldeni Vis. In saxosis sub m. Lovćen, m. Sutorman, a Čevo ad Grahovo vasta dumeta constituens.

C. nigricans L. In dumetis ad rivum Moračae sup.

C. Austriacus L. In saxosis ad Čevo et Pišine Strane — distr. „Katunska“.

C. capitatus Jacq. In dumetis supra Grahovo.

C. sagittalis DC. In pascuis sylvestribus m. Kukuraj sub m. Kom.

Ononis spinosa L. In campis arenosis vallis Zetae sub Danilov Grad.

Anthyllis Vulneraria L. var *pulchella* Vis. In herbidis m. Lovćen, Durmitor et Kom.

A. aurea Vis. In rupestribus Mali Lonac m. Sutorman.

A. Jacquini Kern. In saxosis m. Durmitor; bene congruit cum descriptione cl. auctoris, sed folia involucrantia floribus triente breviora.

Medicago falcata L. In cultis ad Njegoš, Cetinje.

M. prostrata Jacq. In asperis m. Javorje.

M. lupulina L. In arvis et inter vineas ad Vir.

M. orbicularis Willd. Inter vineas ad Klopot distr. Bratonožići.

M. Gerardi W. K. In arridis ad Cetinje et prope Danilov Grad.

M. minima L. In asperis ad Cetinje.

Melilotus alba Desv. In graminosis ad Vir.

M. officinalis L. In cultis ad Danilov Grad.

M. Italica Ten. In saxosis ad Vir.

Trifolium pratense L. In pratis rivi Zetae sub Danilov Grad.

Tr. medium L. In dumetis ad Vir.

Tr. alpestre L. In pratis sylvestribus sub m. Ivica et m. Durmitor.

Tr. patulum Tausch. In montosis sylvestribus ad semitam, qua itur e valle Moračae versus Kolašin.

Tr. Noricum Wulf. In rupestribus m. Durmitor, Javorje et Kom.

Tr. ochroleucum L. In pratis m. Ivica et Javorje.

Tr. Panormitanum Presl. In sepibus et ad margines pratorum vallis Zetae sub Danilov Grad; fructificans, 2—3 pedale, mihi primitus *Tr. squarrosum* MB. visum ob dentem calycinum inferiorem reliquis duplo longiorem, reflexum, sed planta omnino monocarpica.

Tr. stellatum L. In asperis apricis ad Njegoš. et Vir.

Tr. angustifolium L. In pratis rivi Zetae sub Danilov Grad.

Tr. lappaceum L. Ad sepes pratorum sub Danilov Grad.

Tr. arvense L. In arvis ad Cetinje.

Tr. Bocconi Sav. In pratis vallis Zetae ad Danilov Grad.

Tr. scabrum Schb. In asperis apricis circa Rijeka; prope Vir lecta alia forma vegetior, sed plane exarrida, prob. *Tr. Dalmaticum* Vis.

Tr. multistriatum Koch. In asperis apricis ad Rijeka et Vir.

Tr. montanum L. In pratis sub m. Durmitor.

Tr. repens L. In pratis pinguibus m. Durmitor et ad Lacum Scodranum.

Tr. nigrescens Viv. In satis ad Cetinje et Grahovo.

Tr. badium Schreb. In pratis m. Durmitor versus Crvena Stijena.

Tr. procumbens L. In cultis sub m. Lovćen et ad Grahovo.

Dorycnium herbaceum Vill. In saxosis ad Limljani distr. Crmnicae.

Psorolea bituminosa L. In saxosis ad Vir et supra Limljani.

Lotus corniculatus L. In graminosis ad Cetinje et sub m. Jastrebica: var *ciliatus* Koch. in herbidis m. Durmitor sub Crvena Stijena; mihi primo obtutu plane diversus visus, pedalis et ultra, flores speciosi, et siccati flavi.

L. tenuifolius Rchb. In fossis ad Vir.

Galega officinalis L. In pratis pinguibus ad Sinjac et Rijeka.

Colutea arborescens L. In saxosis Pišine strane et supra Grahovo.

Phaca australis L. In saxosis m. Durmitor jugo Šljeme. Fructifera similis Oxytropidi montanae, sed legumine glabro, diaphano, seminibus ac reticulo venarum transparentibus, thecaphoro longiore, florescentia etiam praecociore.

Oxytropis campestris DC. In graminosis apricis m. Durmitor et Kom.

O montana DC. In graminosis m. Durmitor jugo Šljeme.

Astragalus purpureus Lam. In saxosis Mrčenov Do sub m. Kom.

A. Onobrychis L. In cultis ad Grahovo, in asperis m. Ivica.

A. argenteus Bert. In saxosis ad Cetinje — A. Muelleri Steud, et H.

A. Cicer L. In pratis pinguibus ad Vir.

A. glycyphyllos L. In sylvestribus ad coenobium St. Stephani Moračae sup.

A. depressus L. In rupestribus m. Lovćen et m. Jastrebica.

A. augustifolius L. In rupestribus m. Štirovnik — Sella.

A. Sprunneri Boiss. var. glabrescens, fructu breviore. In saxosis supra Mrčenov Do sub m. Kom cum A. purpureo; utrumque fructificantem recognovit Cl. Grisebach; si revera hujus loci sistit formam alpestrum, omnibus partibus reductam, etiam leguminibus 0.01 ''' longis 0.004 ''' latis.

Coronilla Emerus L. In saxosis supra Grahovo, ad Vir.

C. varia L. In cultis ad Njegoš, Cetinje.

Hippocrepis glauca Ten. In saxosis m. Durmitor jugo Šljeme.

H. comosa L. In saxosis supra Limljani distr. Crmnicae.

Onobrychis sativa L. var. *Scardica* Gris. In pascuis m. Kom, Javorje et Durmitor.

Vicia sylvatica L. In sylvis abietinis ad latera lacus Crno Jezero sub m. Durmitor.

V. dumetorum L. Ad latera sylvarum frondosarum vallis Tarae.

V. Gerardi DC. In pratis sylvaticis sub m. Durmitor.

V. Cracca Roth. In pratis irriguis ad Kolašin.

V. tenuifolia Roth. In dumetis ad Grahovo.

V. villosa Roth, var. *glabrescens* Koch. In cultis ad Cetinje, Vir.

V. Narbonensis L. Ad sepes prope Boljevići distr. Crmnicae.

V. grandiflora Scop. In pratis vallis Zetae sub Danilov Grad.

V. sativa L. In cultis circa Njegoš, ad Čevo.

V. peregrina L. Inter vineas ad Klopot distr. „Bratonožici“.

V. lathyroides L. In asperis ad Njegoš, Vir.

Lathyrus Nissolia L. In pratis vallis Zetae infra Danilov Grad.

L. setifolius L. In saxosis ad Boljevići distr. Crmnicae.

L. sylvestris L. In dumetis vallis Moračae infra coenobium S. Stephani.

L. latifolius L. In saxosis prope Njegoš, ad Vir.

Orobus vernus L. In sylvaticis montanis ad Kolašin.

O. variegatus Ten. In dumetis ad Cetinje.

O. sessilifolius Sm. In pascuis elatioribus m. Durmitor; fructificans.

O. luteus L. In dumetis ad Grahovo; fructificans.

Amygdaleae Juss.

Prunus spinosa L. In dumetis ad Cetinje, Grahovo, Vir.

Pr. avium L. In sylvaticis m. Ivica et Javorje.

Pr. Chamaecerasus Jacq. In apricis vallis Zetae prope Danilov Grad.

Pr. Mahaleb L. In saxosis apricis per distr. „Katunska“ vulgaris.

Pr. prostrata Lab. In saxosis m. Lovćen, clivo occidentali.

Rosaceae Juss.

Spiraea ulmifolia Scop. In rupestribus m. Durmitor sub Crvena Stijena.

Sp. Aruncus L. In umbrosis vallis Tarae.

Sp. Ulmaria L. Ad latera lacuum sub. m. Durmitor.

Sp. Filipendula L. In graminosis vallis Crmnicae.

Dryas octopetala L. In herbidis elatioribus m. Durmitor et Kom.

Geum urbanum L. In pratis sylvestribus sub m. Javorje.

G. molle Vis. et Panč. In herbidis m. Durmitor versus jugum Stulac, in m. Jastrebica.

G. rivale L. Ad latera lacus Riblje Jezero sub m. Durmitor.

G. montanum L. In pascuis sub m. Kom Rogam dictis.

Rubus amoenus Port. In saxosis ad Njegoš, Cetinje, Grahovo.

R. glandulosus Bell. In sylvaticis sub. m. Durmitor.

R. caesius L. In salicetis ad Sinjac, fossis ad Vir.

R. Idaeus L. In saxosis sub m. Durmitor, Javorje, ad latera sylvarum vallis Tarae.

R. saxatilis L. In saxosis m. Durmitor sub Crvena Stijena.

Fragaria Vesca L. In sylvestribus vallis Moračae sub m. Javorje.

Potentilla supina L. In arenosis prope Vir.

P. rupestris L. In saxosis non procul a Riblje Jezero sub m. Durmitor

P. anserina L. In fossis ad Vir.

P. recta L. In pratis sub m. Durmitor.

P. hirta L. In herbidis ad Cetinje.

P. argentea L. In saxosis ad Cetinje.

P. reptans L. In cultis ad Cetinje et ad Lacum Scodranum.

P. Tormentilla Sibth. In sylvestribus umbrosis supra Kolašin.

P. maculata Pour. In asperis m. Durmitor et m. Kom.

P. verna L. In saxosis ad Cetinje et in valle Zetae sub Danilov Grad.

P. aurea L. In saxosis elatioribus m. Durmitor jugo Šljeme.

P. micrantha Ram. In sylvestribus Mali Lonac m. Sutorman.

P. Clusiana Jacq. In rupestribus m. Durmitor et Kom.

P. speciosa Willd. In rupestribus m. Lovćen et sub Vučji Zub — Bijela Gora.

Agrimonia Eupatoria L. In pratis vallis Zetae sub Danilov Grad.

Rosa pimpinellifolia DC. In saxosis m. Jastrebica.

R. Alpina L. In saxosis m. Durmitor.

R. rubrifolia Vill. In saxosis ad Cetinje et supra Ostrog.

R. canina L. In declivibus m. Kukuraj sub m. Kom; fructus solito majores, folia *R. dumetorum* Thuill.

R. tomentosa Sm. In saxosis ad Čevo, Nikšićka Župa et in m. Jastrebica.

R. sempervirens L. In saxosis ad Šavica distr. Lješanska Nahija.

R. Gallica L. In apricis vallis Zetae sub Danilov Grad.

Sanguisorbeae Lindl.

Alchemilla vulgaris L. In pratis sub m. Durmitor, Javorje.

A. Alpina L. In saxosis elatioribus m. Durmitor et Kom.

Sanguisorba officinalis L. In pratis pinguibus ad lacum Riblje Jezero sub m. Durmitor.

Polerium Sanguisorba L. In herbidis ad Cetinje, in valle Zetae et Crmnicae.

Pomaceae Lindl.

Crataegus monogyna Jacq. In dumetis ad Cetinje, Grahovo, prope Danilov Grad.

Cr. spec. fructu nigro prob. *melanocarpa* M. B. ab indigenis in montanis ad Grahovo indicata, mihi invisa.

Cotoneaster vulgaris Lindl. In saxosis m. Durmitor.

C. tomentosa Lindl. In rupestribus m. Javorje.

Pirus communis L. In dumetis ad Cetinje, Grahovo.

P. amygdaliformis Vill. In asperis per distr. „Bratonožići".

P. Malus L. In sylvestribus Pišine Strane et supra Grahovo.

Amelanchier vulgaris DC. In rupestribus supra Grahovo.

Sorbus aucuparia B. In sylvestribus saxosis sub m. Durmitor et Javorje.

S. torminalis Crantz. In sylvestribus vallis Moračae sup. et sub m. Sutorman.

S. Aria Crantz. In rupestribus m. Lovćen, Javorje.

S. Chamaemespilus Crantz. In glareosis m. Durmitor sub Crvena Stijena.

Granateae Don.

Punica Granatum L. Ad sepes ad viam, qua itur a Cetinje versus Bajice, in saxosis ad Ostrog et inter vineas ad Dobrsko Selo.

Onagrarieae Juss.

Epilobium spicatum Lam. In sylvestribus m. Javorje et supra Kolašin.

E. rosmarinifolium Haenke. In glareosis ad rivum Moračae sup.

E. montanum L. In sylvestribus m. Lovćen et sub m. Durmitor.

E. tetragonum L. Ad ripas Lacus Superioris prope Sinjac.

E. trigonum Schrk. In sylvestribus m. Durmitor sub Crvena Stijena.

E. alsinefolium Vill. In rivularibus sub m. Durmitor versus Crvena Stijena et ad Mrčenov Do sub m. Kom.

Isnardia palustris L. In spongiosis Lacus Scodrani ad Sinjac et Vir.

Circaea Lutetiana L. In sylvaticis m. Lovćen et m. Sutorman.

C. Alpina L. In sylvestribus muscosis vallis Bukovicae distr. „Drobnjaci".

Trapa natans L. In Lacu Scodrano, indigenis „kasaronja" dicta.

Halorgeae RBr.

Myriophyllum spicatum L. In lacu Scodrano.

Callitrichineae Link.

Callitriche vernalis L. In rivularibus supra Kolašin.

Lythrarieae Juss.

Lythrum salicaria L. In fossis rivi Zetae et ad Lacum Scodranum.

L. virgatum L. In pratis et fossis prope Vir.

L. bibracteatum Salzm. In arvis ad Šavica distr. Lješanska Nahija.

Ammannia verticillata Lam. In areis plateisque vici Vir.

Tamariscineae Desv.

T. Gallica L. In fossis sub vineis vici Vir; arbusculae bi-orgiales, ramis erectis, foliis glaucescentibus, margine ac apice scariosis.

Cucurbitaceae Juss.

Bryonia alba L. In dumetis ac coenobium S. Stephani Moračae sup.

Br. dioica Jacq. Ad sepes prope Cetinje, Čevo, Grahovo.

Portulaceae Juss.

Portulaca oleracea L. In asperis ad Cetinje, Vir.

Paronychieae St.Hil.

Herniaria incana L. In saxosis m. Javorje.

H. glabra L. In asperis ad Cetinje, Grahovo et in glareosis trachiticis ad lacum Jablan Jezero sub m. Durmitor.

Paronychia Kapela (Hacq.). In rupestribus m. Lovćen et asperis distr. „Bratonožići".

Sclerantheae Link.

Scleranthus annuus L. In cultis ad Cetinje.

Scl. uncinatus Sch. In asperis m. Vojnik, Durmitor et Kom; in sylvestribus m. Durmitor prolixus, gracilis, floribus in axillis foliorum dissitis, in apricis m. Kom compactus, floribus in apice ramorum fasciculatis.

Crassulaceae DC.

Sedum maximum Sut. In saxosis m. Sutorman.

S. Cepaea L. In saxosis sylvaticis prope Buan vallis Tušinae.

S. glaucum W. K. var. *eriocarpum* Boiss. In rupestribus m. Vojnik, Javcrje.

S. atratum L. In asperis m. Durmitor et Kom.

S. album L. In rupestribus ad Crvena Stijena m. Durmitor.

S. dasyphyllum L. In rupestribus ad Ostrog et in m. Javorje.

S. Majellense Ten. In glareosis m. Javorje et Kom. Ad amicos ut novum sub nomine *S. racemulosi* m. missum.

S. sexangulare L. In rupestribus m. Lovćen.

S. anopetalum DC. In rupestribus ad Ostrog et in m. Lovćen.

Sempervivum patens Gris. In rupestribus Crvena Stijena sup m. Durmitor.

S. spec. sect. Eusempervivi. In saxosis trachyticis sub Crvena Stijena m. Durmitor; rosulae relatae coluntur in horto.

Umbilicus pendulinus DC. In muris ad Boljevići et Limljani distr. Crmnicae.

Saxifraga Aizoon Jacq. In rupestribus m. Lovćen, Durmitor, Javorje, Kom.

S. crustata Vest. In rupestribus m. Kom.

S. coriophylla Gris. In rupestribus m. Durmitor, Javorje.

S. Scardica Gris. In rupestribus m. Javorje et supra Buan vallis Tusinae.

S. porophylla Bevt. In rupestribus m. Kom.

S. oppositifolia L. In rupestribus m. Durmitor jugo excelso Šljeme.

S. aizoides L. In glareosis m. Kom.

S. muscoides Wulf. In glareosis m. Durmitor.

S. exarata Vill. In rupestribus m. Durmitor jugo Šljeme.

S. sedoides L. In rupestribus m. Kom.

S. glabella Bert. In glareosis sub m. Kom loco dicto Visoke Grede; exemplaria nuper e loco classico

Bertoloniano*) a Cl. Dre Levier accepta exacte congruunt cum planta mea Montenegrina, quam jam pridem, cum aliis meis Saxifragis, inspectam recognovetar Cl. Grisebach.

S. adscendens L. In glareosis m. Durmitor et m. Kom.

S. trydactylites L. In saxosis ad Cetinje et sub m. Lovćen.

S. bulbifera L. In collinis asperis ad Cetinje.

S. rotundifolia L. In rupestribus m. Lovćen et ad Ostrog.

S. Olympica Boiss. In rupestribus m. Kom.

Chrysosplenium alternifolium L. In sylvestribus irriguis ad rivum „Bukovica“ sub m. Durmitor.

Ribesiaceae Endl.

Ribes Alpinum L. In saxosis sub m. Jastrebica.

R. petraeum L. In saxosis sylvestribus sub m. Durmitor.

Umbelliferae Juss.

Sanicula Europaea L. In sylvaticis vallis Moračae sup. et Tarae.

Astrantia major L. In graminosis sylvestribus sub m. Durmitor.

---

*) Plantae m. Kom ac toto Mari Adriatico ab eo diremto m. Majella in Italia, praeter dictam Saxifragam, communes: Papaver aurantiacum, Silene acaulis, Sedum Majellense, Carum Alpinum, Doronicum Pardalianches. Senecio Doronicum, Campanula trichocalycina, Linaria Alpina. — Conf. Vicenzo Cesatti, Monte Majella. Napoli. 1773.

Eryngium amethystinum L. In campis ad Cetinje et Grahovo.

E. Alpinum L. In glareosis ad Crvena Stijena sub m. Durmitor.

E. palmatum Vis. et Panč. In dumetis in Nikšicka Župa.

Trinia vulgaris DC. In saxosis m. Durmitor et m. Kom.

Facaria Rivini Host. In declivibus asperis vallis Zetae sub Danilov Grad.

Ammi majus L. Inter vineas prope Vir.

Aegopodium Podagraria L. In dumetis vallis Moračae et Zetae.

Carum carvi L. In pascuis sub m. Durmitor.

C. divaricatum Bert. In saxosis sub m. Lovćen; foliola invollucelli tempore florescentiae patula aut arcuato reflexa, exteriora paulo longiora, radiolos aequantia aut superantia, interna eis breviora; reliqua congruunt cum Rchb. Icon. XXI. pag. 16. fig. 35. I. & II.

C. Alpinum (W. K.) In glareosis m. Kom supra Rogam.

Pimpinella saxifraga L. In pratis sub Danilov Grad et ad Vir.

P. magna L. In pratis sylvestribus supra Kolašin.

P. Tragium Vill. var. *bipinnatisecta* Gris. In saxosis m. Javorje.

Pančićia Serbica Vis. In pratis ad Gvozd, pascuis m. Kom, m. Javorje et m. Durmitor, ubi in jugo Šljeme Mughum ad ejus terminum superiorem comitatur.

Berula angustifolia Koch. In irriguis supra Kolašin et ad rivum Moračae sup.

Sium latifolium L. In spongiosis prope Sinjac.

Bupleurum aristatum Bartl. In asperis ad Njegoš et ad Dobre Strana distr. „Ćeklići“.

B. Kargli Vis. In saxosis ad Cetinje, Čevo, Grahovo, in Nikšićka Župa et alibi sat vulgare; toto habitu a priore diversum, statura pone gracilitatem elatiore, involucrô radiis umbellae multo breviore, involucelli phyllis ob nervos exteriores a basi furcatos 5-nerviis.

B. junceum L. In dumetis ad Dobre Strane district. „Ćeklići“.

B. Baldense Host. In herbidis saxosis m. Durmitor, Javorje et Velika Jastrebica.

B. rotundifolium L. In cultis ad Cetinje, Vir.

Oenanthe fistulosa L. In fossis ad Sinjac, Vir.

Oe. spec. caule elato, acutangulo, foliis superioribus in lacinias hineares, 2—3 policares, distantes fissis, radiis umbellae 12—20, fructibus basi callosis; fibrae radicales (exarridae) vix incrassatae, folia radicalia non observata, planta hinc dubia. In campis et ad sepes sub Danilov Grad.

Oe. Phellandrium Lam. In recessibus Lacus Scodrani.

Aethusa Cynapium L. In irriguis sylvestribus supra Kolašin.

Seseli globiferum Vis. In ruderatis ac rupestribus ad Cetinje, Ostrog, Vir.

S. montanum L. In campis arenosis ad Grahovo.

S. Tommasinii Rchb. In pascuis saxosis sub. m. Jastrebica; fructus hujus et praecedentis immaturi lecti, prioris asperuli, hujus plane glabri, hoc insuper habet folia inferiora in lacinias lincares longas ac distantes fissa, superiora trifida aut ad lacinulam longiusculam

reducta, et radios umbellae 5—7enos, latere interno asperulos.

S. rigidum W. K. In rupestribus m. Javorje, Kom et ad coenobium S. Stephani Moračae sup.

S. coloratum Ehrh. In pratis sylvestribus sub m. Durmitor.

Libanotis vulgaris DC. In dumetis vallis Tušinae et Moračae sup.

Athamanta Cretensis L. In rupestribus m. Durmitor jugo Šljeme.

A. Mathioli Wulf. In rupestribus m. Štirovnik (Sella); deflorata, indumento fructuum sericeo, micante recognita.

Ligusticum Seguieri Koch. In saxosis sub. m. Durmitor, Vučji Zub et in clivo Mali Lonac m. Sutorman; indigenis sub nomine „Velje Zelje" remedium populare laudatum.

Silaus peucedanoides MB. In pratis sylvestribus sub m. Durmitor versus jugum Stulac.

Meum athamanticum Jacq. In pratis m. Javorje et in pascuis Rogam sub m. Kom.

Selinum carvifolia L. In salicetis vallis Zetae sub Danilov Grad.

Ostericum palustre Bess. In alnetis supra Kolašin.

Angelica sylvestris L. In rivularibus sub m. Durmitor; depressior, an ob stationem alpestrem?, flores rosei, involucra polyphylla, fructus necdum satis maturi; var. *montana* Gaud. in umbrosis irriguis ad rivum Moračae sup.

Ferula communis Koch. In rupestribus calcareis supra coenobium Ostrog.

Ferulago galbanifera Koch. In saxosis sub coenobio Ostrog.

Opopanax Chironium Koch. In saxosis supra Njegoš et in Nikšićka Župa; e duobus exemplaribus fructiferis in ultima statione lectis unum habet mericarpia obovata 0,009—0,011 m. longa, valleculas 3—2 vittatas, commissuram 8vittatam, aliud ea ovalia 0.006—008 m. l., valleculas 1—3vittatas, commissuram 8—12vittatam, in priore verticilli 3radiati, in altero 8radiata.

P. longifolium W. K. In rupestribus m. Sutorman.

P. Ruthenicum MB. In pratis prope Gvożd distr. „Drobnjaci".

P. Petteri Vis. In pratis saxosis m. Javorje; supra Buan vallis Tušinae crescit alia forma umbellis copiosioribus, brevius pedunculatis, foliis inferioribus tempore florescentia emmortius, superioribus in paucas acinias linearis divisis, supremis ad vaginas reductis. Sub nomine *P. olygophylli* m. amicis communicatum; eamdem formam in Dalmatia occurere monet Cl. Grisebach.

P. spec. Caule stricto a medio dichotome ramoso, foliis bipinatifidis, lacinulis breviusculis, linearibus, acuminatis, margine asperulis, umbellis longe pedunculatis, radiis inaequalibus, glabris, floribus albis virgineis subtus roseis petalis acumine inflexo truncatis, stylis stylopodio duplo longioribus, fructus maturi desiderantur. Intermedium inter *P. Schottii* Bess., pro quo legi, et *P. carvifolium* Vill. cujus habet, monente Cl. Grisebach in litt., petala truncata; ab eo vero differt floribus albis, radiis umbellae glabris, laciniis fo-

liorum subaequalibus, copiosioribus, brevioribus, vaginis et superioribus strictis.

P. Cervaria L. In dumetis vallis Zetae sub Danilov Grad.

P. Alsaticum L. Ad sepes circa Sinjac et Vir.

P. Austriacum Koch. In saxosis m. Durmitor et Javorje.

Anethum graveolens L. In vineis ad Dobrsko Selo, Vir, Klopot.

Pastinaca opaca Bern. In dumetis ad coenobium S. Stephani Moračae sup.

Lophotaenia aurea Gris. In saxosis ad vineas prope Klopot distr. Bratonožići. Semina ibi lecta ac mense Februario sata dederunt plantas, quae initio Maji fioruerunt ac mense tardius fructus maturarunt, species igitur anuna !

Heracleum Pollinianum Berth. In saxosis sylvestribus m. Durmitor et in alveis Bijela Gora sub clivo Vučji Zub.

Tordylium maximum L. In cultis ad Cetinje, Dobrsko Selo, Vir.

T. Apulum L. In saxosis ad vineas prope Klopot et supra Dobrsko Selo.

Siler trilobum Scop. In dumetis vallis Moračae sup. in descensu de m. Javorje.

Laserpitium latifolium L. In sylvestribus sub m. Durmitor versus Crvena Stijena.

L. Siler L. In saxosis m. Durmitor et pascuis Rogam sub m. Kom.

Orlaya grandiflora Hoffm. In saxosis ad Cetinje. Rijeka et Vir.

Daucus Carota L. In cultis ad Cetinje, pratis prope Vir. distr. Crmnicae.

D. maritimus Lamk. Inter vineas ad Boljevići distr. Crmnicae.

Caucalis daucoides L. In cultis ad Njegoš, Cetinje, Vir.

Turgenia latifolia Hofm. In arvis ad Cetinje, campis ac hortis circa Grahovo.

Torilis Anthriscus Gmel. In cultis ad Njegoš et circa Cetinje.

T. microsperma Bess. In saxosis sub m. Lovćen et in clivo Mali Lonac sub m. Sutorman.

T. nodosa Gaertn. In campis ad Vir, inter vineas ad Klopot distr. Bratonožići.

Anthriscus sylvestris Hoffm. var. *alpestris* Wimm. In saxosis sylvestribus vallis Verušae distr. Gornji Vasojevići.

A. fumarioides Spr. In saxosis vallis Moračae sup. sub rupe dicta „Tijentača".

A. trichosperma Schult. In saxosis ac ruderatis ad Cetinje, Dobrsko Selo et Vir.

Physocaulus nodosus Tausch. In saxosis ad Njegoš, Cetinje, Danilov Grad.

Chaerophyllum temulum L. In saxosis ac ruderatis ad Njegoš et Danilov Grad.

Ch. coloratum L. In saxosis m. Lovćen, ad coenobium Ostrog et in sepibus vallis Zetae sub Danilov Grad.

Ch. hirsutum L. In irriguis sylvaticis sub m. Durmitor versus Crvena Stijena.

Ch. aromaticum L. In dumetis, pomariis ac hortis per ditionem vulgare, in montes adsecudens — in valle Tarae supra Kolašin.

Conium maculatum L. In hortis et ruderatis ad Danilov Grad.

Physospermum aquilegiaefolium All. In dumetis vallis Tušinae et Moračae sup., in descensu de m. Javorje.

Hladnikia Golaka Rchb. In pratis sylvestribus sub m. Durmitor versus jugum Stulac.

Smyrnium perfoliatum Mill. In saxosis sub m. Štirovnik et ad coenobium S. Stephani Moračae sup.

Sm. rotundifolium Mill. In saxosis supra coenobium Ostrog.

Araliaceae Juss.

Hedera Helix L. Ad rupes prope Cetinje, Ostrog.

Corneae DC.

Cornus sanguinea L. In dumetis ad Cetinje, Vir.

C. mas L. In sylvestribus ad Grahovo, Vir, sub m. Lovćen.

Caprifoliaceae Juss.

Sambucus Ebulus L. In dumetis et hortis ad Cetinje, Grahovo.

S. nigra L. In sylvestribus vallis Zetae, ad vineas prope Vir.

Viburnum Lantana L. In apricis ditionis vastissima dumeta constituens saepe socium *Cytiso Weldeni* Vis.

V. Opulus L. Ad sepes et in salicetis vallis Zetae sub Danilov Grad.

Lonicera Caprifolium L. In dumetis ad Cetinje.

L. Etrusca L. In saxosis ad Čevo et prope Vir; ructifican s foliis adultis subtus incanis insignis.

L. Xylosteum L. In dumetis sub m. Sutorman.

L. coerulea L. In sylvestri bus sub m. Durmitor versus Crvena Stijena.

L. alpigena L. In saxosis m. Durmitor jugo Šljeme.

Stellatae L.

Sherardia arvensis L. — In cultis ad Cetinje, Grahovo.

Asperula Taurina L. In sylvestribus supra Kolašin.

A. odorata L. In sylvaticis m. Durmitor et in valle Tarae.

A. hirta Ram. In saxosis M. Kom supra Rogam.

A. cynanchica L. var. *longiflora* Vis. In asperis ac saxosis ad Cetinje, Čevo, Grahovo.

A. galioides MB. In saxosis Lukovsko Polje ultra Nikšićka Župa.

A. scutellaris Vis. In saxosis ad Cetinje, alibique in apricis ditionis vulgaris.

Galium Cruciata L. In pratis m. Javorje et sub m. Durmitor.

G. vernum Scop. In saxosis ad Cetinje, Vir.

G. Aparine L. Ad sepes prope Cetinje, Dobrsko Selo, Vir.

G. rotundifolium L. In sylvestribus sub m. Javorje et in valle Tarae ac Verušae.

G. boreale L. In pratis pinguibus sub m. Durmitor.

G. verum L. In pratis sub Danilov Grad, herbidis m. Sutorman.

G. purpureum L. In rupestribus schistaecis supra Mrčenov Do sub m. Kom.

G. sylvaticum L. In sylvestribus vallis Moračae et Tarae.

G. lucidum Ah. In saxosis m. Javorje et sub m. Lovćen.

G. anisophyllum Vill. In muscosis m. Velika Jastrebica, m. Durmitor et m. Kom.

Valerianeae DC.

Valeriana officinalis L. In pratis pinguibus sub m. Durmitor et in valle Zetae sub Danilov Grad.

V. montana L. In saxosis sub m. Durmitor, m. Javorje et m. Kom.

V. Bertiscea nov. spec. Rhizomate repente, caule erecto, ad geniculas verruculoso, foliis rosularibus ac infimis caulinis longe petiolatis, integris, ovali elypticis, mediis sessilibus, lyrato pinuatipartitis, supremis pinnatisectis aut integris, corymbis terminalibus compactis, involucratis, bracteis linearibus acuminatis, corymbo sublongioribus, floribus carneis, antheris lineari elypticis, stylis subinclusis, fructibus obverse lingulatis, glabris, facie 1- dorso 3costatis, costis filiformibus, dorsalibus subparalellis, areis intercostalibus angustissimis laterales vix medium latis, pappo 18radiato.

Hab. in glareosis m. Kom sub rupe Visoke Grede dicta, in consortio cum Phyteumate orbiculari, Linaria Alpina ac Euphorbia capitulata. Flor. Augusto.

Palmaris, spithamea, affinis *V. globulariaefoliae* Ram. et *V. capitatae* Pall. A priore differt bracteis longioribus, stylis brevioribus, antheris oblongis (quae in illa ovales), et geniculis pubescentibus; ab altera sic monente Cl. Prof. Ascherson, qui speciem Pallasianam in herbario Willdenoviano examinare complacuit, caule tenuiori, minus alto et foliis ovali ellypticis (nec ovatis), ab utraque foliis rosularibus longius petiolatis, areis fructus inaequalibus, exterioribus latioribus et pappis fructus 18— nec 12radiatis. Affinis etiam *V. Oleneae* Boiss., quae secundum descriptionem differt, radice descendente, caule depresso, glabro, bracteis brevioribus et corollis basi gibbis.

V. saxatilis L. In saxosis m. Javorje et m. Kom; ob rhizoma squammosum — residuis foliorum in filamenta non solutis, ac staturam depressiorem primo obtutu similis *V. Celticae*, pro qua legi, sed folia redicalia sunt longius petiolata ac achenia omnino unilocularia.

Valerianella olitoria Poll. In cultis ad dumetis ad Cetinje et prope Vir.

V. carinata Lois. In asperis ad Vir.

V. hamata DC. In graminosis ad Cetinje et inter vineas ad Klopot distr. „Bratonožići".

Dipsaceaė DC.

Dipsacus laciniatus L. In dumetis vallis Moračae prope coenobium S. Stephani.

D. pilosus L. In alnetis supra Kolašin.

Cephalaria Transylvanica Schrd. In pratis vallis Zetae sub Danilov Grad.

C. lèucantha Schrd. In saxosis ad Njegoš, Čevo, Ostrog et supra Grahovo.

Knautia hybrida Coult. In glareosis prope Bašina Voda sub m. Ostrog; var. *integrifolia* Koch in asperis ad Grahovo.

Kn. longifolia Koch. In pratis inter Krstac et Gvozd distr. „Drobnjaci".

Kn. arvensis Coult. In campis ad Cetinje.

Succisa pratensis Mnch. In pratis pinguibus sub m. Durmitor et in valle Tarae.

Scabiosa triniaefolia Friv. In rupestribus Crvena Stijena sub m. Durmitor; differt a Sc. ochroleuca antheris croceis, a Sc. Webbiana caulis glabritie; Sc. fumariaefolia Vis. et P. quae proxima, recedit laciniis foliorum inferiorum latioribus et pappo brevissimo, coronam fructus vix aequante.

Sc. Columbaria L. In pratis ad Gvozd et in sylvestribus Kukuraj Brdo sub m. Kom.

Sc. Gramuntia L. In saxosis supra Grahovo; in asperis ad Vir forma setis nullis — *Sc. agrestis* Rchb.

Sc. silenifolia R. S. In rupestribus m. Durmitor excelso jugo Šljeme; palmaris spithaamea, foliis fere omnibus radicalibus integris, floribus caeruleis, antheris croceis, corona calycis in fructu nimis juvenili non videtur quadriloba; an non varietas *Sc. suaveolentis* ob stationem alpinam omnibus partibus contracta?

Sc. holosericea Bert. In asperis sub m. Kom loco Jelića Platno dicto.

Sc. crenata Cyr. In rupestribus ad Cetinje et sub m. Lovćen.

Sc. Ucranica L. In glareosis rivi Gračanička Rijeka in Nikšićka Župa.

Sc. graminifolia L. In rupestribus m. Lovćen et supra Grahovo.

Compositae Adans.

Eupatorium cannabinum L. In fossis ad Vir.

Adenostyles albifrons Rchb. In sylvaticis m. Durmitor versus Crvena Stijena et in alveis Vučji Zub — Bijela Gora.

Homogyne sylvestris Cass. In pratis sylvestribus Kukuraj Brdo sub. m. Kom.

H. Alpina Cass. In pascuis sub m. Durmitor.

Tussilago Farfara L. Ad ripas Moračae supra coenobium Duga.

Petasites officinalis Moench. In irriguis ad rivum Tušinae.

P. albus Gaertn. In irriguis sylvestribus sub m. Durmitor, versus jugum Stulac.

Linosyris vulgaris DC. In pratis saxosis sub m. Durmitor.

Aster Alpinus L. In saxosis elatioribus m. Durmitor.

A. Amellus L. In vineis ad Boljevići distr. Crmnicae.

Galatella rigida Cass. In dumetis ad Dobre Strane distr. „Cuci"; omnibus notis congruit cum Rchb. Ic. Flor. Germ. XVI. III., fig. 17.

Bellidiastrum Michelii Cass. In rupestribus m. Jastrebica, Durmitor et Kom.

Bellis perennis L. In graminosis ad Cetinje.

Erigeron Canadensis L. In cultis ad Njegoš, Cetinje, Rijeka.

E. Villarsii Bell. In pratis sylvestribus m. Durmitor.

E. Alpinus L. In declivibus herbidis m. Javorje et m. Kom.

E. uniflorus L. In saxosis m. Durmitor.

Solidago Virga aurea L. var. *alpestris* Koch. In saxosis m. Kom.

Telekia speciosa Bmg. In alnetis ad Kolašin.

Pallenis spinosa Cass. Ad margines agrorum prope Danilov Grad et ad Šavica distr. Lješanska Nahija.

Inula Helenium L. In salicetis ad rivum Zetae sub Danilov Grad.

I. ensifolia L. In rupestribus ad Šavnici sub m. Ivica.

I. Conyza DC. In dumetis vallis Moračae sup., saxosis ad Vir.

I. squarrosa L. In saxosis ad Boljevići distr. Crmnicae.

I. Oculus Christi L. In declivibus asperis sub m. Lovćen.

I. Britannica L. In pratis sub Danilov Grad, ad Vir.

I. graveolens Desf. In cultis ad Njegoš, Grahovo, inter vineas prope Vir.

Pulicaria vulgaris Gaertn. In fossis ad Vir; ob tomentum copiosum, praesertim capitulorum candicans, an potius *P. dentata* DC?

P. dysenterica Gaertn. Cum priore.

P. viscosa Cass. In fossis ac hortis ad Vir.

Bidens tripartita L. In fossis ad Sinjac, Vir.

B. cernua L. In arundinetis ad Sinjac.

Filago Germanica L. var. *canescens* Gr. et G. In campis ad Šavica distr. Lješanska Nahija, supra Danilov Grad.

F. arvensis L. In cultis ad Njegoš, Cetinje.

F. minima Fr. In asperis vallis Zetae prope Danilov Grad.

F. Gallica L. In glareosis ad Danilov Grad et supra Limljani distr. Crmnicae.

Gnaphalium sylvaticum L. In sylvaticis sub m. Durmitor, Kom et m. Jastrebica.

Gn. supinum L. In saxosis m. Javorje, Kom.

Gn. Hoppeanum Koch. In saxosis m. Jastrebica et m. Kom: jam eminus dignoscendum a priore, cui soepe socium, statura passim majore, capitulis longius pedunculatis, anthodiis pallidis (nec fusco variegatis) et indumento nitidiore, magis adpresso, quasi compto; in priore praeterea pappus longior, achenium ter, in altero bis tantum longus; sub nomine Gn. fusci amicis communicatum a Cl. Grisebach recognitum.

Gn. uliginosum L. In arenosis rivi Rijeka, in fossis ad Vir.

Gn. luteo-album L. In arenosis ad Lacum Scodranum.

Gn. dioicum L. var. *australe* Gris. In pascuis Rogam sub m. Kom.

Helichrysum angustifolium DC. In saxosis ad Boljevići distr. Crmnicae.

Artemisia Absinthium L. In cultis ad Njegoš, Danilov Grad.

A. camphorata Vill. In saxosis supra Grahovo.

A. Mutellina Vill. In rupestribus m. Durmitor excelso jugo Šljeme; recedìt foliis bracteantibus lineari oblongis, integris.

A. vulgaris L. In campis vallis Zetae sub Danilov Grad.

A. scoparia W.K. In campis ad Cetinje.

Tanacetum vulgare L. In salicetis ad rivum Moračae et Tarae.

Achillea Clavennae L. In rupestribus m. Durmitor, ad Mrčenov Do sub m. Kom et in m. Velika Jastrebica.

A. abrotanoides Vis. In rupestribus m. Durmitor, ad Mrčenov Do sub m. Kom. et m. in Jastrebica — Bijela Gora.

A. Millefolium L. In campis ad Cetinje, Grahovo.

A. nobilis L. In asperis ad Vir.

Anthemis tinctoria L. In collinis asperis ad Danilov Grad.

A. Triumfetti All. In saxosis sylvestribus m. Durmitor sub Crvena Stijena.

A. arvensis L. In cultis ad Cetinje.

Chrysanthemum Leucanthemum L. In pratis sub m. Durmitor et in valle Zetae sub Danilov Grad.

Chr. graminifolium Rchb. In rupestribus m. Lovćen (in consortio cum Amphoricarpo Neumayeri) et in m. Jastrebica.

Chr. corymbosum L. In sylvestribus m. Durmitor et dumetis ad coenobium S. Stephani Moračae sup.

Chr. macrophyllum (W. K.) In sylvestribus ad Kolašin.

Chr. larvatum Gris. in Skofitz bot. Zeitschr. 1874, p. 266. In rupestribus m. Durmitor et ad Mrčenov Do sub m. Kom.

Chr. cinerariaefolium Vis. In saxosis sub m. Lovćen, ad Čevo, supra Grahovo et in m. Jastrebica — Bijela Gora.

Chr. inodorum L. In cultis ad Cetinje.

Chr. tenuifolium Kit. In hortis et agris per distr. „Ćeklići“ et „Cući“ usque ad Grahovo.

Doronicum Pardalianches L. In glareosis ad Visoke Grede*) sub m. Kom; indumento copiosiore ac radice tenui, stolonifera a sequente, cui radix pennam anserinam crassa, praemorsa, distinctum.

D. cordifolium Sternb. In rupestribus m. Javorje et m. Sutorman.

D. Austriacum Jacq. In pratis sylvestribus sub m. Durmitor.

Senecio vulgaris L. In cultis ad Cetinje, Grahovo.

S. vernalis W. K. In cultis ad Cetinje, Grahovo, campis Zetae sub Danilov Grad.

S. Nebrodensis L. In glareosis ad Šavnici sub m. Ivica et ad Mrčenov Do sub m. Kom.

S. abrotanifolius L. In pascuis sub m. Kom, Rogam dictis; uniflorus, ut et in Carpathis Transylvanicis.

S. erucifolius L. In pascuis saxosis sub m. Velika Jastrebica.

S. erraticus Bert. In fossis ad Vir.

S. nemorensis L. In sylvaticis vallis Tarae.

S. Doronicum L. In glareosis excelsioribus m. Kom supra Rogam.

S. Visianii Pap. In saxosis a m. Lovćen ad Bijela Gora; mea exemplaria, omnia fructifera, habent achenia elongata, cupulas pappiferas brevissimas, capitula, an senio? glabra.

*) Locus, quo indigeni, ob mortiferae cujusdam herbae praesentiam pecora arcent, sedule exploratus ne vestigium quidem Aconiti aut alius plantae venenatae praebuit, praeter D. Pardalianchen; hinc dubius perstiti, num planta haec mere mutuato nomine metuenda.

Echinops Ritro L. var. *elegans* Vis. In saxosis m. Lovćen et supra Grahovo.

F. Bannaticus Roch. In saxosis ad Limljani in valle Crmnicae.

Cirsium ferox L. In pascuis ad Gvozd; a *C. ciliato* M. B., pro quo lectum ac ad amicos communicatum differt, capitulis majoribus, minus numerosis, flosculis 0.030 nec 0.024 m. longis, laciniis omnibus aequilongis.

C. lanceolatum L. In salicetis ad Sinjac, Vir.

C. eriophorum Scop. In pratis m. Ivica sub. m. Durmitor, et ad Mrčenov Do sub m. Kom; in m. Kom forma peculiaris, valde depressa, vix ultra spithamaea, capitulis longe involucratis, squammis parte dilatata dentatis.

C. polyanthemum DC. In glareosis torrentis hieme inundati sub m. Bijela Gora, qua itur ad Krivošije; in salicetis ad Vir et in valle Zetae sub Danilov Grad forma alia notata, squammis anthodiorum brevius spinosis — prob. *C. Siculum* Guss.

C. Erisithales Scop. In pratis sylvestribus sub m. Durmitor.

C. oleraceum L. In irriguis sub m. Durmitor versus Crvena Stijena.

C. rivulare Scop. In irriguis m. Durmitor sub colle Savin Kuk.

C. alsophilum Poll. In irruigis umbrosis vallis Tarae; bene congruens cum planta a Cl. Prof. Kerner communicata, nec diversum a *C. Allionii* Thur.

C candelabrum Gris. In glareosis rivi Gračanička Rijeka in Nikšićka Župa et a Bijela sub m. Vojnik.

C. acaule All. In pascuis m. Ivica.

C. arvense Scop. In satis ad Njegoš, Grahovo.

Chamaepeuce stricta DC. In saxosis clivi Granica prope Cetinje, per totum distr. „Ćeklići“ et „Cuci“, sub coenobio Ostrog et in dumetis vallis Moračae sup.

Silybum Marianum Gaertn. In saxosis supra coenobium Ostrog.

Carduus pycnocephalus Jacq. In saxosis sub m. Lovćen.

C. multiflorus Gaud. In rupestribus supra coenobium Ostrog.

C. acanthoides L. In cultis ad Njegoš, Cetinje, Vir.

C. Personata Jacq. In sylvaticis sub m. Durmitor versus jugum Stulac.

C. collinus W. K. In clivo Granica prope Cetinje, in saxosis m. Ivica et sub Crvena Stijena m. Durmitor.

C. carlinaefolius Lam. In collinis herbidis ad Blaca distr. „Drobnjaci“.

C. ramosissimus nov. spec. Parce pilosus, caule errecto, a basi in ramos pedales, apice compacte corymbosus diviso, foliis late decurrentibus, pinnatifidis, segmentis alisque lobatis, lobis margine spinulosis, apice in spinam validiorem eis aequilongam abeuntibus, capitulis mediocribus breviter pedunculatis, pedunculis apice nudis, araneoso puberulis, anthodii glabri, hemisphaerici squammis omnibus fastigiatis, lanceolato linearibus, aequilatis, dorso carinatis, exterioribus in spinam validam, patulam terminatis, interioribus acuminatis, subinocuis, flosculis roseis, acheniis oblongis, compressiusculis, caesio flavidis, longitudinaliter striatis, inter

strias transverisim rugulosis, pappum dimidium sublongis.

Crescit in glareosis m. Durmitor sub Crvena Stijena Flor. Julio.

Caulis 1¹|₂—2 pedalis, cum ramis copiosis, erectis dumulum diametro pedalem constituens, folia facie glabra, subnitida, dorso ad nervum ejusque diramationes sparsé pilosa, primordialia lanceolata, semipedalia, pinnatisecta, lobis margine subaequaliter spinulosis, caulina lineari oblonga, late decurrentia, spinae stramineae, in apice loborum duplo longiores, gracilescentes, rami corymbi inaequales, 1—4unciales, centrales utplurimum breviores, capitula mediocria, achenia 0.004 m. l. Affine C. Tmoleum Boiss. ad exemplar de m. Parnasso a Cl. Heldreich communicatum differt: corymbis laxioribus, squammis interioribus duplo latioribus, foliis profundius sectis et spinis caulis ac foliorum copiosioribus, nonnihil validioribus. Colitur in horto, herba redolet moschum.

C. nutans L. In campis ad Cetinje et sub Danilov Grad.

Onopordon Illyricum L. In campis ad Cetinje, in saxosis supra Grahovo.

Carlina acaulis L. In pascuis m. Ivica, Javorje et sub Bijela Gora.

C. acanthifolia All. In saxosis ad Cetinje, Čevo, Grahovo.

C. corymbosa L. In campis ad Cetinje, Vir, Grahovo.

Serratula tinctoria L. In pratis sylvestribus ad rivum „Bukovica“ ultra m. Ivica.

Kentrophyllum lanatum DC. Ad margines agrorum circa Njegoš, Grahovo.

Centaurea splendens L. In saxosis ad Cetinje, Čevo et Vir.

C. amara L. In asperis Nikšićka Župa et ad Vir.

C. axillaris W. In rupestribus m. Durmitor jugo Šljeme; forma demissa, paulo ultra palmaris, gracilis, folia vix decurrentia, inferiora pinnatiloba.

C. Cyanus L. In satis ad Cetinje, Čevo, Grahovo.

C. Scabiosa L. In pratis m. Ivica supra Šavnic, in dumetis Moračae sup. sub m. Javorje.

C. atropurpurea W.K. In rupestribus ad Crvena Stijena m. Durmitor.

C. Kotschyana Heuff. In pratis sylvestribus sub m. Durmitor versus jugum Stulac.

C. Salonitana Vis. var. *lanceolata* Vis. In asperis ad Čevo et in Nikšićka Župa; gracilior ac forma vulgaris typica, a qua differt flosculis aurantiacis et basi caulis coma filamentosa stipato, queis accedit *C. ceratophyllae* Ten., diversae statura depressiore ac foliis tenuius dissectis. Sub nomine *C. aurantiacae* m. amicis communicata, tenet medium inter *C. Salonitanam* et *C. rupestrem* cui fructus pappus multo brevior; videtur et *C. ornatae* W. affinis.

C. incompta Vis. In rupestribus m. Sutorman clivo Mali Lonac et in Bijela Gora inter Vučji Zub et Velika Jastrebica; folia inf. lyrato pinnatisecta, superiora integra, caulis paniculato corymbosus, squammae longiuscule ciliatae.

C. paniculata L. In campis arenosis ad Grahovo.

C. glaberrima Tausch. Vis. Suplem. Flor. Dalm. In asperis ad Cetinje, Čevo, Nikšićka Župa.

C. solstitialis L. In cultis ad Njegoš, Cetinje.

C. Calcitrapa L. In campis ad Cetinje, in valle Zetae sub Danilov Grad.

Amphoricarpus Neumayeri Vis. In rupestribus m. Lovćen, Velika Jastrebica, supra Grahovo, in m. Durmitor versus Crvena Stijena et in m. Kom ad Visoke Grede.

Scolymus Hispanicus L. In campis ad Cetinje, Šavica et sub Danilov Grad.

Lapsana communis L. In dumetis ad Cetinje, Vir.

Cichorium Endivia L. In saxosis ad Ostrog, in vineis ad Klopot distr. „Bratonožići". Sub nomine „Žumenica" indigenis nota; floruit in horto.

Hedypnois Cretica Vis. var. *crepidiformis* Rchb. In asperis ad Vir distr. Crmnicae.

Leontodon autumnalis L. In pascuis m. Ivica supra Šavnici.

L. Taraxaci Lois. In herbidis m. Kom supra Rogam.

L. hastilis L. In pascuis m. Durmitor, Javorje, Bijela Gora.

L. saxatilis Rchb. In rupestribus m. Lovćen et m. Jastrebica.

Picris laciniata Vis. In saxosis prope coenobium Ostrog.

Tragopogon Tommasinii Vis. In saxosis ad Cetinje.

Scorzonera Hispanica L. In pascuis saxosis m. Javorje.

Sc. rosea W.K. In pascuis elatioribus m. Durmitor.

Galasia villosa Cass. In pascuis m. Ivica supra Šavnici.

Hypochaeris radicata L. In pratis ad Vir.

H. maculata L. In pascuis sub m. Kom.

Willemetia apargioides Cass. In pascuis m. Durmitor jugo Šljeme.

Taraxacum officinale Wig. In cultis ad Cetinje, Grahovo.

T. Hoppeanum Gris. In rupestribus m. Durmitor, Javorje, Kom; squammae inferiores basi cordatae, adpressae, ut in *T. commutato* Jord.

Prenanthes purpurea L. In sylvaticis m. Durmitor.

Lactuca viminea L. In saxosis ad Boljevići distr. Crmnicae.

L. muralis L. In saxosis sylvaticis sub m. Durmitor.

L. perennis L. In rupestribus m. Javorje.

Sonchus oleraceus L. In cultis ad Njegoš, Cetinje.

S. asper L. In asperis ad Rijeka, Vir.

S. pallescens nov. spec. Caule erecto, simplici, basi glabro, a medio ramoso, ramis glanduloso setosis, umbellato corymbosis, foliis oblongis runcinato pinnatifidis, margine spinuloso denticulatis, caulinis basi cordata adnatis, auriculis parte libera flabellatim spinoso dentatis, pedunculis apice floccosis, capitulis ovatis, involucri squammis lineari lanceolatis, carinatis exterioribus ad carinam sparse glanduloso setosis, interioribus glabris, margine late scariosis, flosculis luteis, ligulis exterioribus dorso fascia longitudinali, livida percursis, acheniis oblongo cuneatis, compressis, faciebus 5 costatis, inter costas glabris, costis marginalibus alula angusta, retrorsumdenticulata diremptis, pappo achenium bis longo.

Hab. in cultis et ad sepes prope Cetinje. Flor. Julio.

Glaucescenti pallescens, caulis fistulosus, 1—2 pedalis, ad ramificationem usque glaber, supra glanduloso setosus, setis aqueis, glandula atra, depressa ter-

minatis, rami apice subincrassati, floccosi aut senio glabrescentes, capitula magnitudinis *S. tenerrimi,* achenia fusca 0,002 m. l. — *S. glaucescens* Jord. pro quo ad amicos missus, differt statura multo vegetiore, capitulis fere duplo majoribus, acheniis latius alatis; a proximo *S. aspero* abludit statura graciliore, foliis pallidis, capitulis minoribus et acheniis oblongis, angustius alatis.

S. arvensis L. In cultis vallis Zetae sub Danilov Grad.

Mulgedium Alpinum DC. In pratis sylvestribus m. Durmitor versus jugum Stulac.

M. Pančićii Vis. In umbrosis irriguis vallis Tarae.

M. Plumieri DC. In pratis sylvestribus sub m. Durmitor versus jugum Stulac, ac in declivibus m. Kukuraj Brdo sub m. Kom.

Reichardia macrophylla Vis. et P. In rupestribus et glareosis vallis Tušinae supra Buan et in saxosis m. Vučji Zub — Bijela Gora.

Zacintha verrucosa Gaertn. In asperis ad Vir.

Trichocrepis bifida Vis. In cultis ad Limljani distr. Crmnicae.

Crepis foetida L. In cultis ad Cetinje, asperis ad Vir.

Cr. setosa Hall. In campis ad Cetinje.

Cr. Columnae Fröhl. In rupestribus m. Durmitor, Javorje ac Vučji Zub.

Cr. Nicaeensis Balb. In aggeribus prope Cetinje et asperis ad Nikšićka Župa.

Cr. virens Vill. In cultis ad Cetinje, Grahovo.

Cr. viscidula Froehl. In pratis sylvestribus sub m. Durmitor versus jugum Stulac.

Cr. grandiflora Tausch. In pratis m. Durmitor.

Cr. montana Tausch. In herbidis saxosis m. Javorje.

Hieracium Pilosella L. In pascuis sub m. Durmitor.

H. praealtum Vill. var. *Bauhini* Bess. In saxosis m. Veliki Štirovnik; caules filiformes, simplices aut furcati, capitula generis minima.

H. Sabinum Seb. Maur. In pascuis sub m. Durmitor, forma ligulis rubellis (*H. multiflorum* Schleich).

H. Naegelianum nov. spec. Phyllopodum, glaucum, rhizomate horizontali, aut oblique descendente, caule gracili, glabro, monocephalo, foliis ad basim caulis congestis, sessilibus, infimis spathulatis, repandis, reliquis lineari lanceolatis, integris, caulinis paucis, mox in squammas sursum decrescentes reductis, anthodii squammis viridi nigricantibus, lanceolato linearibus, longe pilosis, intermixtis pilis brevioribus, glanduliferis, ligulis dorso basi pilosulis, apice calvis, stylo luteo, acheniis basi attenuatis, pappo albido.

Hab. in rupibus schistaceis ad Mrčenov Do sub m. Kom. Flor. Augusto.

Caulis palmaris, semipedalis, basi rubidus, sub apice parce pilosus, capitula magnitudinis *H. glauci* aut paulo minora, pili squammarum albidi, basi nigricantes, achenia 0,003 m. l. 8costata. Ob rhizoma pseudorepens ac pappum albidum Chlorocrepidi staticifoliae Gris. affine ducebam (H. auriculaefolium m. in litt.), sed differt flosculis et siccis flavis ac acheniis basi in umbonem callosum, longiusculum non contractis. Affinius Glaucis ac ad mentem Cl. Naegeli, cujus nomini

plantam nitidam adscribere ausi, „hujus sectionis, quantum e speciminibus siccis judicare licet, species probabiliter nova, cultura plenius comprobanda“.

H. villosum Jacq. In rupestribus m. Javorje et ad Mrčenov Do sub m. Kom.; in rupestribus sub clivo Savin Kuk m. Durmitor planta singularis, foliis superioribus brevibus, late amplexicaulibus, monente Cl. Uechtritz nisi forma polymorphi *H. villosi.*

H. Aschersonianum Uechtr. In rupestribus clivi Mali Lonac m. Sutorman; a Cl. auctore recognitum, bene congruens cum planta sub hoc nomine a Moellendorf e Bosnia distributa.

H. stuppeum Rchb. In saxosis ad Cetinje, Čevo, in toto distr. „Ćeklići“ ac „Cuci“ et supra Grahovo.

H. bupleuroides Gmel. In rupestribus m. Javorje, ad Šavnici sub m. Ivica; in saxosis sub m. Durmitor forma foliis magis pilosis.

H. glabratum Hop. In rupestribus m. Kom.

H. subcaesium Fr. In rupestribus ad Mrčenov Do sub m. Kom.

H. murorum L. In rupestribus m. Velika Jastrebica, m. Durmitor et m. Kom.

H. leptocephalum Vukot. ad Schultz Bip. Cicoraceoth. In muscosis sylvestribus m. Durmitor.

H. crinitum Sm. Formae variae, saepe nanae, monocephalae, in saxosis sylvestribus m. Sutorman et m. Velika Jastrebica; in sylvestribus ad Kolašin forma vegetior glabrescens, racemulis in apice caulis folio bracteante brevioribus, transitum, sec. Cl. Uechritz in litt., praebet ad *H. racemosum* W. K.

H. pilosissimum Friv. In saxosis ad Šavnici sub

m. Ivica; exemplar minus instructivum, a planta a Cl. Janka (Iter Turcicum) distributa nonnihil diversum.

H. Schlosseri Rchb. In rupestribus m. Veliki Štirovnik (Sella) ad antrum „Ledenica" dictum. Achenia pallide testacea, ut in aliis speciebus orientalibus: *H. Taygeteo, H. Gaudryi, H. Frivaldii, H. marmoreo*; quod cum nec Cl. Fries, nec Reichenbach, nec ipse detector in Flora Croatica memorent, species mihi dubia sub nomine *H. subscaposi* m. ad amicos communicata.

H. thapsoides nov. spec. Andryaloideum, breviter plumoso tomentosum, candicans, caule in ramos monocephalos aut racemose paniculatos diviso, a medio subcalvo, foliis supra basim caulis congestis, pannosis, inferioribus obovatis aut oblongis, in petiolum alatum, longiusculum contractis, caulinis mox abruptim decrescentibus, ellypticis, sessilibus, rameis minutis squammaeformibus, anthodii mediocris, haemisphaerici squammis apice barbellatis, dorso stellato puberulis, immixtis paulo longioribus pilis glanduliferis, stylis luteis, acheniis pallide fuscis.

Hab. in rupibus travertinaceis ad cataractam rivuli sub coenobio S. Stephani Moračae sup. Flor. Augusto.

Caulis spithameus, pedalis, a medio, interdum jam a basi divisus in ramos aequales, in racemum compositos, rami inferiores saepe longiores, iterum racemiferi, rarius caulis abortu ramorum lateralium monocephalus, folia viridi candicantia, inferiora semipedalia, petiolata, basi profundius repando dentata, caulina mox imminuta, capitula magnitudinis *H. Waldsteinii*, Tausch, cum quo, una cum *H. Schlosseri* Rchb. ac *H. gymnocephalo* Gris., constituit seriem cephalis calvis,

ab alia (*H. Taygeteo*, *H. Heldreichii*, *H. marmoreo*), eisdem lanatis praedita jam eminus dignoscendam. Congruit multis characteribus cum *H. plumuloso* Kern. quod a Cl. auctore benigne communicatum diversum visum: foliis rosularibus sessilibus, verruculis ad basim pilorum nigris ac acheniis obscurioribus.

H. gymnocephalum Gris. in Skof. Oest. bot. Zeitschr. 1873 p. 266. In rupestribus vallis Tušinae supra Buan et in m. Velika Jastrebica. Foliis caulinis basi cordatis affine *H. mamoreo* Panč., sed differt caule altiore, 1—2-pedali, indumento longiore, foliis angustioribus, longioribus, cephalis calvis ac acheniis obscurioribus.

H. cydoniaefolium Vill. In sylvaticis m. Durmitor sub Crvena Stijena; differt a typo, observante Cl. Uechtritz in litt., foliis tenuius dentatis, quo charactere propius accedit ad *H. strictum* Fr. de Peterstein Moraviae.

H. Engleri Uechtr. In saxosis schistaceis ad Mrčenov Do sub m. Kom; ob squammas longe acuminatas pro — mihi tum ignoto — *H. pallescente* W. K. lectum, a Cl. auctore recognitum, quamvis nonnihil aberrans caulibus monocephalis et involucri flocco stellato, copiosiore. Cum eo lecta alia forma deflorata, prolixior, caulibus monocephalis aut apice furcatis, dicephalis, ad mentem Cl. Uechtritz *H. Engleri* potius, quam ulli e sectione *H. Dovrensis* adnumeranda.

H. Juranum Fr. In sylvestribus sub m. Durmitor. In sylvaticis saxosis ejusdem montis lecta alia forma *H. Jurano* ac *H. prenanthoidi* affinis, sed recedens caule stricto, superne brachiatim ramoso, foliis papyraceis ac capitulis minoribus; huic simillimam e m.

Rtanj Serbiae orient. dives Schultz Bip. olim pro *H. papyraceo* Gren. determinaverat.

H. prenanthoides Vill. In saxosis sylvestribus m. Durmitor.

H. myriocephalum nov. spec. Aphyllopodum, parce pilosum, caule stricto, elato, apice corymboso, dense folioso, foliis basi amplexicaulibus, apice acutis, margine repando denticulatis, dorso glaucis, venoso reticulatis, ramis pedunculique glanduloso pilosis, capitulis numerosis, parvis, ovato cylindricis, squammis stellipilibus ac glandipilibus, exterioribus laxiusculis, ligulis apice dense ciliatis, acheniis, nec sat maturis, testaceis.

Hab. in sylvestribus ad lacum Crno Jezero sub m. Durmitor. Flor. Augusto.

Prenanthoideum, 3—4-pedale, interdum jam a medio ramosum, 50- et plus 100cephalum, ramis fastigiatis, in côrymbum sat compactum congestis, foliis imis tempore florescentiae emmarcidis, more *H. Prenanthoidis* ad medium contractis, basi latiuscula cauli adnatis, superioribus ovato oblongis, basi cordata amplexicaulibus, supremis acuminatis, capitulis *H. prenanthoide* minoribus, squammis atratis, pube stellata breviore, ac pilis cinerascentibus, apice glandula nigra terminatis, dense obsitis. Affine *H. stricto*, cujus folia subtus vix reticulata, capitula multo majora ac minus numerosa.

H. umbellatum L. In dumetis vallis Zetae sub Danilov Grad.

Ambrosiaceae Link.

Xanthium spinosum L. In campis ad Cetinje, Grahovo.

X. Strumarium L. In fossis ad Vir district. Crmnicae.

Campanulaceae L.

Jasione supina Sieb. In herbidis m. Kom.

Phyteuma orbiculare L. In declivibus saxosis m. Durmitor, m. Javorje et in glareosis sub Visoke Grede m. Kom; in ultima statione forma typica, angustifolia, promiscue cum alia brevifolia — *Ph. orbiculari* var. *cordato* Gris. — crescens.

Ph. spicatum L. var. *caeruleum* Gr. et Godr. In sylvestribus sub m. Durmitor versus jugum Stulac; ob flores pallide caeruleos in spicam 1—2,5 uncialem congestos, bracteis brevibus stipatos primitus *Ph. betonicaefolium* visum, sed ob stigmata bina ac folia pleraque cordifolia — ea *Doronici Columnae* aemulantia — huic speciei non adscribendum, fors novum!

Ph. limonifolium Sibth. In saxosis ad Njegoš sub m. Lovćen, m. Sutorman clivo Mali Lonac, ad Ostrog et supra Grahovo.

Campanula rotundifolia L. In rupestribus m. Durmitor.

C. Bonnoniensis L. Ad sepes vallis Zetae sub Danilov Grad.

C. rapunculoides L. In rupestribus ad Ostrog et prope coenobium S. Stephani Moračae sup.

C. Trachelîum L. In saxosis ad Šavnici sub m. Ivica. In glareosis vallis Tušinae forma alia insignis inflorescentia depauperata, floribus lacteis, foliis inf. grosse crenato dentatis, ob exemplaria nimis juvenilia jam nunc non extricanda.

C. ramosissima Sibth. In asperis ad Boljevići distr. Crmnicae et supra coenobinm Ostrog.

C. pyramidalis L. In rupestribus ac ruderatis ad Cetinje, Čevo, Ostrog, supra Grahovo.

C trichocalycina Ten. sec. Cl. Boissier in litt. In sylvestribus Kukuraj Brdo sub m. Kom.

C. patula L. In pascuis Rogam sub m. Kom.

C. glomerata L. var. *macrodon.* In pascuis Rogam sub m. Kom; excellit dentibus calycinis linearibus tubo bis longioribus, corollae medium longe superantibus ac foliis involucrantibus majoribus.

C. capitata Sims. In saxosis ad Cetinje et supra coenobium Ostrog; floruit in horto.

Edraianthus graminifolius A.DC. In rupestribus m. Lovćen, Durmitor, Javorje et Kom.

E. serpyllifolius A.DC. In rupestribus summi m. Kom.

Specularia Speculum DC. In cultis ad Cetinje, Vir et supra Boljevići distr. Crmnicae.

Vaccineae DC.

Vaccinium Myrtillus L. In pascuis m. Durmitor et m. Kom.

V. uliginosum L. In declivibus herbidis m. Durmitor.

Pyrolaceae Lindl.

Pyrola secunda L. In saxosis sylvestribus m. Durmitor versus jugum Stulac.

P. uniflora L. In sylvaticis m. Durmitor.

Monotropeae Nutt.

Monotropa Hypopitys L. In sylvestribus m. Durmitor versus jugum Stulac.

Corolliflorae DC.

Oleaceae Lindl.

Phillyrea media L. In saxosis ad Vir distr. Crmnicae; prope Šavica distr. „Komani" pulchrae arbores abunde fructificantes.

Ligustrum vulgare L. Ad sepes vallis Zetae sub Danilov Grad.

Fraxinus excelsior L. In sylvestribus vallis Moračae inf., in hortulanis districtus „Ćeklići" et „Cuci".

Fr. Ornus L. In saxosis ad Cetinje, sub m. Lovćen, supra Grahovo.

Syringa vulgaris L. In saxosis ad Ostrog.

Olea Europaea L. Abunde collitur in valle Crmnicae.

Asclepiadeae RBr.

Vincetoxicum nivale Boiss. In saxosis m. Veliki Štirovnik. Legi pro *V. Huteri Vis.*, sed corollae intus plane glabrae; folliculi penduli, longitudinaliter lineati, sensim in rostrum apice obtusum ac leviter uncatum contracti, semina laevia, compressa, circumcirca marginata.

Periploca Graeca L. In dumetis ad Sinjac et alibi ad Lacum Scodranum cum *Ficu* et *Vitice*; indigenis „brkva" dicta.

Gentianeae Juss.

Limnanthemum nymphoides Link. In Lacu Scodrano, abunde ad ostium rivi Crmnicae.

Chlora perfoliata L. In asperis ad Limljani distr. Crmnicae, glareosis ad Grahoro.

Swertia perennis L. In spongiosis ad lacum Riblje Jezero sub m. Durmitor.

Gentiana lutea L. In pascuis asperis sub m. Durmitor, m. Javorje et pascuis Rogam sub m. Kom.

G. Cruciata L. In pratis sylvestribus m. Ivica, m. Durmitor et in valle Moračae sup.

G. asclepiadea L. In pratis sylvestribus m. Durmitor.

G. Pneumonanthe L. In salicetis ad Lacum Scodranum.

G. verna L. var. *alata* Gris. In elatioribus m. Durmitor jugo Šljeme.

G. utriculosa L. In pascuis m. Durmitor; in apricis ad Nikšićka Župa forma alis calycinis latissimis.

G. campestris L. In saxosis m. Durmitor excelso jugo Šljeme.

G. Germanica W. In pratis pinguibus ad Kolašin.

G. crispata Vis. In declivibus herbidis ad Gvozd, sub m. Durmitor, in pratis m. Javorje; in excelsoribus m. Kom forma exilis, uncialis, uniflora.

G. obtusifolia W. In pratis m. Ivica supra Šavnici.

Erythraea Centaurium Pers. In pratis sylvaticis vallis Moračae sup. et in valle Tarae supra Kolašin.

E. pulchella Fr. In campis arenosis vallis Zetae sub Danilov Grad et ad Boljevići distr. Crmnicae.

E. spicata Pers. In fossis ad Vir distr. Crmnicae.

Convolvulaceae Juss.

Convolvulus sepium L. In dumetis sub Danilov Grad et ad Lacum Scodranum.

C. arvensis L. In cultis ad Cetinje, Grahovo.

C. tenuissimus Sibth. In saxosis ad Bajice campi Cetinjensis, ad Čevo et Vir.

C. Cantabarica L. In asperis apricis ad Cetinje, Grahovo.

Cuscuta Epithymum L. In asperis m. Lovćen, supra Salviam officinalem.

C. planiflora Koch. In apricis Dobre Strane distr. „Ćeklići“ supra Cytisum Weldeni.

C. major DC. In salicetis vallis Crmnicae, supra Viticem Agnum castum.

Boragineae L.

Heliotropium Europaeum L. In cultis ad Njegoš, Cetinje, Grahovo.

H. supinum L. In arenosis rivi Crnojevića Rijeka — infra pontem vici.

Asperugo procumbens L. In ruderatis ad Cetinje et sub Danilov Grad.

Echinospermum Lappula Lehm. In collinis asperis ad Cetinje et supra Grahovo.

Cynoglossum pictum Ait. In asperis ad Limljani distr. Crmnicae.

Anchusa officinalis L. In cultis ad Cetinje.

A. undulata L. In cultis ad Njegoš.

A. Italica L. In arvis vallis Zetae sub Danilov Grad.

Lycopsis arvensis L. In asperis ad Cetinje.

Nonnea pulla DC. In agris sub m. Štirovnik.

Symphytum officinale L. In salicetis et ad fossas prope Sinjac, Vir et ad ostium rivi Crnojevića Rijeka.

S. tuberosum L. In sylvestribus vallis Moračae sup. sub coenobio S. Stephani.

Onosma Visianii Clem. In saxosis ad Čevo et in Nikšićka Župa; ob tubercula in pagina folii inferiore, praesertim ad costam, stellulata et pallorem floris *O. hebebulbo* Boiss. accedens, sed corollae calyce parum longiores.

O. stellulatum W.K. In rupestribus ad Šavnici; alia forma mihi dubia in rupestribus Crvena Stijena sub m. Durmitor recedit acheniis minoribus, antheris parte filamentorum libera longioribus, indumento magis adpresso et statura paulo ultra palmari. Ob folia latiora, margine plana nec *O. montano* nec *O. Taurico* (cujus habet corollas extus glabras) adscribendum.

Cerinthe auriculata Ten. In asperis ad Nikšićka Župa: corollae lobis elongatis acuminatis, conniventibus, calyce post anthesim accrescente, ut in *C. tenuiflora* Bert.

C. glabra Mill. In saxosis sylvestribus m. Durmitor versus Crvena Stijena.

Echium vulgare L. In dumetis supra Limljani distr. Crmnicae et ad coenobium S. Stephani vallis Moračae sup.

E. Italicum L In collinis asperis ad Njegoš, Grahovo.

Pulmonaria officinalis L. In sylvaticis vallis Moračae sup. et in valle Verušae.

Lithospermum officinale L. In sylvestribus m. Sutorman sub clivo Mali Lonac.

L. arvense L. In asperis ac cultis ad Njegoš, Cetinje.

L. purpureo-caeruleum L. In sylvestribus supra Limljani distr. Crmnicae.

L. petraeum A.DC. In rupestribus m. Lovćen, supra coenobium Ostrog et prope Vir.

M. palustris L. In spongiosis Lacus Scodrani ad Sinjac et prope Vir.

Myosotis sylvatica Hoffm. In saxosis m. Jastrebica — Bijela Gora.

M. alpestris Lehm. In saxosis m. Durmitor jugo Šljeme et in m. Kom.

M. intermedia Lk. Ad sepes et in cultis circa Cetinje.

M. hispida Schlecht. In saxosis m. Lovćen.

Solaneae Juss.

Solanum nigrum L. Ad sepes prope Rijeka, in ruderatis ad Cetinje.

S. Dulcamara L. In dumetis ad Sinjac et Vir.

Physalis Alkekengi L. Inter vineas ad Klopot distr. „Bratonožići“.

Atropa Belladonna L. In sylvaticis vallis Moračae sup. ad descensum de m. Javorje.

Hyosciamus niger L. In cultis ad Njegoš, Cetinje.

H. albus L. In ruderatis et inter vineas ad Klopot distr. „Bratonožići".

Datura Stramonium L. In cultis et ad vias prope Cetinje, Grahovo.

Verbasceae Bartl.

Verbascum Schraderi Mey. In asperis sub m. Lovćen, in saxosis ad Grahovo.

V. phlomoides L. In glareosis vallis Tušinae prope Buan, in cultis ad Vir.

V. Lychnitis L. In glareosis prope Buan vallis Tušinae.

V. floccosum W.K. In cultis ad Cetinje.

V. leptocladum nov. spec. Caule basi lanato, a medio glabro, tenuissime virgato, foliis petiolatis, inferioribus ovatis, superioribus elypticis, inaequaliter dupplicato erenatis, supremis sessilibus, ovatis, paniculae ramis subflexuosis, pedicellis solitariis aut binis, calyce 3—4 longioribus, laciniis calycinis (0.002 l.) linearibus corolla lutea duplo superatis, filamentis purpureo lanatis, antheris superioribus reniformibus, inferioribus filamentorum apicibus lateraliter adnatis, capsulis oblongis calyce longioribus.

Hab. abunde in dumetis in descensu de m. Javorje versus vallem Moračae sup. Flor. Augusto.

Bi tripedale; pro *V. Chaixii* Vill., cujus habet corollas, lectum sed observante Cl. Grisebach in litt., ob antheras inferiores filamentis lateraliter adnatas, Blattariis adnumerandum. Differt a *V. Blattaria* et *V. repando* ramis paniculae multo tenuioribus, capsulis oblongis, tenuissime granulatis, apice impresso emarginatis.

V. phoeniceum L. In dumetis sub m. Lovćen.

V. nigrum L. In pratis sylvestribus sub m. Durmitor; in pascuis sub m. Velika Jastrebica lecta forma deflorata *V. nigro* affinis, sed insignis foliorum pagina inferiore ob tomentum copiosum incana, caule, petiolis ac capsulis villo copioso, tandem seccedente tectis.

Scrophularia nodosa L. In sylvestribus sub m. Durmitor et m. Javorje.

Scr. Ehrharti Stev. In rivularibus Moračae sup. prope coenobium S. Stephani.

Scr. heterophylla Willd. In rupestribus m. Durmitor, m. Kom loco Visoke Grede dicto ac m. Velika Jastrebica. Plantae variae, pleraeque fructificantes, foliis magis aut minus dissectis, caulibus adsendentibus aut strictis pro formis hujus, in Oriente late dispersae, valde polymorphae speciei declaratae a Cl. Boissier in litt.

Scr. laciniata W. K. In rupestribus m. Lovćen et ad Šavnici sub m. Ivica.

Scr. canina L. In saxosis ad Njegoš, Cetinje, Čevo et alibi per aprica ditionis vulgaris.

Antirrhineae Juss.

Gratiola officinalis L. In palustribus ad Lacum Scodranum.

Digitalis grandiflora Lam. In sylvestribus saxosis sub m. Durmitor et in sylvaticis vallis Tarae.

D. laevigata W. K. In saxosis ad Ostrog.

Linaria Cymbalaria L. In rupestribus ad Vir distr. Crmnicae et ad Ostrog.

L. Elatine Mill. In cultis ad Cetinje et Vir.

L. litoralis W. In cultis ac glareosis ad coenobium S. Stephani Moračae sup. et prope Vir distr. Crmnicae.

L. Alpina Mill. In glareosis sub m. Kom.

L. Peloponnesiaca Boiss.; calycis partitionibus, monente Cl. Boissier, longioribus, lineam sublongis, caeterum cum planta Graeca congruens. In saxosis sub m. Lovćen, circa Cetinje, ad Čevo et alibi per aprica ditionis vulgaris. Ab omni *L. genistaefolia* L., cui in ditione succedanea videtur, diversissima gracilitate caulis, racemis etiam fructiferis compactis et floribus minoribus.

L. Dalmatica Mill. In saxosis a Čevo ad Ostrog, ad Dobre Strane distr. „Ćeklići" et supra Limljani distr. Crmnicae.

L. vulgaris L. In cultis ad Cetinje, Grahovo.

Veronica Beccabunga. L. In recessibus Lacus Scodrani ad Sinjac et Vir.

V. urticaefolia L. In sylvestribus saxosis m. Durmitor.

V. officinalis L. In saxosis sylvestribus m. Javorje.

V. aphylla L. In asperis elatioribus m. Durmitor et m. Kom.

V. Austriaca L. In saxosis ad Vercelle district. Crmnicae; var. *pinnatifida* Koch, in saxosis ad Grahovo.

V. spicata L. In declivibus asperis ad Šavnici sub m. Ivica.

V. serpyllifolia L. In pratis sub m. Durmitor, et irriguis supra Kolašin.

V. arvensis L. In cultis ad Njegoš, Cetinje.

Orobancheae Juss.

Orobanche cruenta Bert. var. *adusta* m.; floribus tubo pallidioribus, apice infuscatis, filamentis nisi ima basi pilosulis. In rupestribus schistaceis ad Mrćenov Do sub m. Kom. Eamdem formam comparo e pratis Carstiae a Cl. Tommasini communicatam.

O. Epithymum DC. In graminosis asperis circa Cetinje.

Rhinanthaceae DC.

Melampyrum cristatum L. In sylvestribus supra Kolašin.

M. arvense L. In cultis sub m. Lovćen.

M. barbatum W. K. In pratis sylvestribus m. Durmitor.

M. nemorosum L. Cum priore.

Pedicularis Sibthorpii Boiss. In pascuis elatioribus sub m. Durmitor et in saxosis sub. m. Kom.

P. comosa L. In pratis m. Javorje et in Kukuraj Brdo sub m. Kom.

P. Hacquetii Graf. In pratis m. Durmitor et in pascuis Rogam sub m. Kom.

P. verticillata L. In glareosis m. Durmitor et sub m. Kom.

Rhinanthus major Ehrh. In satis ad Njegoš, Cetinje.

Rh. Alectorolophus Poll. In pascuis sub m. Velika Jastrebica et in pratis sub m. Durmitor.

Rh. minor Ehrh. In elatioribus herbidis m. Kom.

Euphrasia officinalis L. In graminosis ad Nikšićka Župa, pascuis m. Ivica et sub m. Kom.

E. cuprea Jord. In glareosis excelsioribus m. Kom.

E. Salisburgensis Funk. In rupestribus m. Lovćen, m. Durmitor et m. Javorje.

E. lutea L. In graminosis apricis m. Javorje et in valle Zetae sub Danilov Grad.

Labiatae Juss.

Mentha sylvestris L. In fossis ad Sinjac et sub Danilov Grad; var. *tomentosa* d' Urv. in arenosis ad Vir.

M. aquatica L. In recessibus Lacus Scodrani.

Pulegium vulgare Mill. In fossis ad Vir., arenosis rivi Rijeka.

Lycopus Europaeus L. In fossis ad Vir.

Rosmarinus officinalis L. In saxosis ad Limljani distr. Crmnicae.

Salvia officinalis In saxosis per aprica ditionis vulgaris; indigenis „pelen“ Dalmatis „kadulja“ dicta.

S. glutinosa L. In sylvaticis m. Vojnik, Durmitor, in valle Tarae supra Kolašin.

S. Sclarea L. In glareosis sub m. Ostrog.

S. sylvestris L. In pratis sylvestribus ultra Nikšićka Župa.

S. Bertolonii Vis. In saxosis ad Njegoš; folia *S. sylvestris*, flores *S. Verbenacae.*

S. verticillata L. In declivibus herbidis vallis Zetae sub Danilov Grad.

Orîganum vulgare L. In dumetis ad Cetinje.

O. Heracleoticum L. In saxosis ad descensum de Bijela Gora versus Krivošije.

Thymus Serpyllum L. In asperis prope Cetinje, Nikšićka Župa et Grahovo; var. *montanus Benth.* in saxosis m. Durmitor jugo Šleme.

Th. Zygis L. In saxosis m. Lovćen, m. Durmitor et m. Velika Jastrebica.

Satureja montana L. In saxosis ad Grahovo et ad Mrčenov Do sub m. Kom.

Micromeria Juliana Benth. In saxosis ad Grahovo, Ostrog et prope Vir distr. Crmnicae.

M. parviflora Rchb. In saxosis ad Cetinje, Rijeka, Vir, Grahovo et alibi in ditione sat vulgaris.

M. Piperella Benth. In rupestribus supra Grahovo et m. Vučji Zub — Bijela Gora. Differt a typo pilis copiosioribus, longioribus, patulis, dum planta occidentalis (Mine de Tende) eos habeat breviores, crispulos.

Acinos thymoides Moench. In asperis ac saxosis ad Cetinje et Grahovo; in saxosis elatior, perennans; var. *ascendens* Moench, in saxosis ad Bajice campi Cetinjensis et in Nikšićka Župa, prae affinibus gravissime olens.

A. Alpinus Moench. In saxosis elatioribus m. Durmitor et m. Velika Jastrebica; flores lilacini, speciosi, planta palmaris, caudicibus lignosis, ramosissimis.

Calamintha grandiflora Moench. In sylvaticis sub m. Durmitor, in valle Moračae sup. et in sylvestribus Kukuraj Brdo sub m. Kom.

C. officinalis Moench. In sylvaticis sub m. Durmitor.

C. thymifolia Host. In rupestribus supra Povije, qua itur ab Ostrog ad Nikšićka Župa.

C. Nepeta Clairv. In saxosis in Nikšićka Župa qua itur versus Gvozd.

C. subnuda Host. In saxosis ad Cetinje.

Clinopodium vulgare L. Ad sepes vallis Zetae sub Danilov Grad.

Melissa officinalis L. In saxosis prope Rijeka, non procul a fabrica armorum.

Hyssopus officinalis L. In saxosis Nikšićka Župa.

Nepeta Cataria L. Ad sepes vallis Zetae sub Danilov Grad.

N. nuda L. Ad sepes prope Cetinje.

Melittis Melissophyllum L. In sylvestribus m. Javorje in descensu ad vallem Moračae.

Glechoma hederacea L. In cultis ad Njegoš, Cetinje.

Lamium purpureum L. In cultis ad Njegoš, Cetinje.

L. maculatum L. In sylvestribus sub m. Durmitor et m. Javorje.

L. longiflorum Ten. In rupestribus ad Crvena Stijena sub m. Durmitor et in valle Tušinae.

Galeopsis Tetrachit L. In sylvestribus supra Kolašin.

Stachys Germanica L. In campis ad Cetinje, Grahovo.

St. sylvatica L. In sylvestribus m. Durmitor versus jugum Stulac.

St. anuna L. In cultis ad Njegoš, Cetinje.

St. recta L. In saxosis m. Velika Jastrebica et supra Grahovo.

St. labiosa Bert. In saxosis m. Durmitor excelso jugo Šljeme; pro *St. pubescente*, mihi hunc temporis ignota, lecta et cum ea congruens directione caulis, pubescentia ac dispositione florum, sed diversa rhizomate non cicatricoso et labio corollae majore. Var. *chrysophaea* m.; elatior, pedalis et ultra, calycibus subglabris, nitidis, galea corollae flavescentis aurantiaca, faux purpureo striata, tota planta trans pubem rarescentem flavicans. Hab in rupestribus supra Šavnici sub m. Ivica; haec forma et in Serbia merid. observata ac *St. rectae* adscripta, fors ab utraque specifice differt.

St. subcrenata Vis. In saxosis ad Njegoš et prope Vir distr. Crmnicae; spicae in apice caulis et ramorum compactae, pube duplici, longiore articulata ac breviore glandulifera vestitae.

St. menthaefolia Vis. In rupestribus ac ruderatis ad Cetinje, prope Vir districtus Crmnicae et ad Ostrog.

Betonica officinalis L. In saxosis sub m. Lovćen, pratis sub m. Durmitor.

B. Alopecuros L. In saxosis excelsioribus m. Durmitor et m. Javorje.

Sideritis Romana L. In apricis ad Vir distr. Crmnicae; cum forma typica passim occurit et alia in-

signis spica, ob verticillos numerosos, contiguos 5policari — *S. approximata* Guss.

Marrubium candidissimum L. In campis et ad sepes prope Cetinje, Čevo, Danilov Grad.

Ballota nigra L. var. *foetida* Koch, floribus albis. In saxosis sub m. Lovćen.

B. rupestris Vis. In rupestribus ad Cetinje et sub m. Lovćen.

Leonurus Cardiaca L. In cultis ad Danilov Grad, Rijeka.

Phlomis fruticosa L. In saxosis prope Vir et ad Boljevići distr. Crmnicae.

Scutellaria Alpina L. In glareosis m. Javorje.

Sc. altissima L. In saxosis sylvaticis sub m. Durmitor.

Sc. galericulata L. In fossis ad Vir.

Prunella vulgaris L. In pratis ac dumetis ad Vir.

Pr. grandiflora Jacq. In pascuis m. Ivica.

Ajuga Genevensis L. In cultis ad Cetinje, Rijeka.

A. Laxmanni Benth. In saxosis ad Nikšićka Župa.

A. Chia Schreb. In asperis ad Ostrog; achenia helvola, eorum areolae inaequales, supra basim majores, transversae, in Chamaepityde achenia fusca, eorum areolae aequales, parvae.

Teucrium Arduini L. In ruderatis et rupestribus ad Njegoš, Cetinje, Čevo, Ostrog, Grahovo ac alibi per aprica ditionis vulgaris.

T. Scordium L. In fossis ad Vir; cum forma typica, erecta, crescit promiscue alia diffusa, foliis brevioribus et verticillis longius pedunculatis, in *T. scordioidem* quasi transitum modulans.

T. Chamaedrys L. In saxosis sub m. Lovćen.

T. flavum L. In rupestribus supra coenobium Ostrog.

T. montanum L. In asperis ad Vir.

T. Polium L. var. *purpurascens* Vis. In saxosis ad Njegoš, Cetinje, sub m. Jastrebica et alibi per aprica ditionis vulgaris.

Verbenaceae Juss.

Vitex Agnus castus L. In fossis et salicetis ad Sinjac et Vir.

Verbena officinalis L. In cultis ad Cetinje, Rijeka.

Acanthaceae Juss.

Acanthus longifolius Host. In saxosis Nikšićka Župa.

A. spinosissimus L. asperis apricis ad Sinjac.

Lentibularieae Rich.

Pinguicula Alpina L. In scopulis muscosis sub m. Kom; deflorata, ob capsulam stylo, laminas stigmaticans ferente, rostellatam huic speciei adscripta.

Primulaceae Vent.

Androsace villosa L. In rupestribus m. Durmitor jugo Šljeme. Folia apice longe penicillato villosa — *A. penicillata* Schott, N. & K.

Primula longiflora All. In declivibus herbidis m. Durmitor excelso jugo Šljeme.

Pr. acaulis Jacq. In dumetis ad Cetinje, sylvestribus sub m. Sutorman.

Pr. intricata Gr. et Godr. In saxosis m. Javorje; deflorata, sed apprime congruens cum planta Pyrenaica a Cl. Bordère lecta.

Pr. Columnae Ten. In saxosis sylvestribus supra Boljevići distr. Crmnicae.

Soldanella Alpina L. Exemplar floridum ad nives deliquescentes m. Durmitor lectum genuinum, biunciale, alia de m. Javorje deflorata, spithamea, mihi dubia, pedunculis glabris et foliis basi sinu laevissimo praeditis bene congruunt cum *S. pyrolaefolia* Sch. N. et K. Analecta p. 16.

Cyclamen hederaefolium Ait. In saxosis supra Grahovo ad viam qua iter e distr. „Cuci" versus Grahovo.

C. repandum Sibth. In rupestribus ad coenobium Ostrog et supra Povije; plantae e seminibus maturis initio m. Augusti lectis coluntur in horto.

Globularieae DC.

Globularia Willkommii Nym. In saxosis Nikšićka Župa.

Gl. cordifolia L. In rupestribus m. Lovćen, Sutorman, Durmitor, Javorje et Kom.

Plumbagineae Juss.

Statice canescens Host. In saxosis ad Cetinje, sub m. Lovćen et in m. Velika Jastrebica.

St. Alpina Hop. In pascuis saxosis m. Durmitor, Kom, Javorje.

Plumbago Europaea L. In saxosis ad Ostrog, supra Vir et ad Boljevići distr. Crmnicae.

Plantagineae Juss.

Plantago major L. In spongiosis ad Sinjac, fossis ad Vir.

Pl. lanceolata L. In campis ad Cetinje.

Pl. Victorialis Poir. In pascuis elatioribus m. Durmitor jugo Šljeme.

Pl. montana Lam. In pascuis m. Durmitor, et m. Javorje, in apricis m. Kom forma 2—3uncialis habet indumentum *Pl. monospermae* et florum bracteas ovales, acuminatas, apice obtusiusculas, longiuscule barbellatas.

Pl. serpentina Lam. In arridis ad Cetinje, Grahovo et alibi sat vulgaris.

Monochlamideae

Amarantaceae Juss.

Amarantus retroflexus L. In cultis ad Cetinje, Rijeka, Vir.

A. Blitum L. In cultis ad Šavica distr. Komani.

Phytolacceae R.Br.

Phytolacca decandra L. In dumetis ad Boljevići distr. Crmnicao.

Chenopodeae Vent.

Salsola kali L. In campis arenosis ad Cetinje.

Chenopodium hybridum L. In vineis ad Klopot distr. Bratonožići.

Ch. album L In cultis ad Njegoš, Cetinje.

Ch. Botrys L. In glareosis rivi Crmnička Rijeka prope Vir.

Blitum Bonus Henricus CAM. In cultis sub m. Durmitor et m. Velika Jastrebica.

Bl. glaucum Koch. In fossis ad Vir.

Atriplex patula L. In cultis ad Cetinje, Grahovo.

Polygoneae Juss.

Rumex pulcher L. In cultis ad Cetinje, Danilov Grad.

R. crispus L. In pratis ad Sinjac et prope Vir.

R. Alpinus L. Ad casas et circa ovilia sub m. Velika Jastrebica; indigenis sub nomine „ravent“ notus.

R. scutatus L. In glareosis m. Durmitor, m. Javorje et m. Kom.

R. Acetosa L. In pratis sylvestribus sub m. Durmitor.

R. Acetosella L. In muscosis vallis Moračae sup. et Tarae.

Polygonum viviparum L. In pascuis elatioribus m. Durmitor et m. Kom.

P. Bistorta L. In irriguis ad Margita Voda sub m. Kom.

P. amphibium L. var. *natans* Koch. In Lacu Scodrano ad ostium rivi Crmnicae.

P. aviculare L. In cultis ad Njegoš, Cetinje.

P. dumetorum L. In cultis ad Sinjac.

Thymeleae Juss.

Daphne Mezereum L. In sylvaticis sub m. Durmitor.

D. Alpina L. In rupestribus Vučji Zub; absque flore et fructu lecta, foliis deciduis et adultis inferiore pagina pilosis.

D. Blagayana Frey. In herbidis saxosis sub m. Durmitor, non procul a lacu Riblje Jezero.

Santalaceae RBr.

Thesium humifusum DC. In rupestribus ad Ostrog, saxosis Nikšićka Župa.

Th. divaricatum Jan. In saxosis ad Šavnici sub m. Ivica.

Th. Parnassi A.DC. In saxosis m. Javorje et m. Velika Jastrebica.

Th. Alpinum L. In pascuis elatioribns m. Durmitor et m. Kom.

Aristolochieae Juss.

Aristolochia pallida W.K. In dumosis ad Cetinje.

A. Clematitis L. Ad sepes vallis Zetae sub Danilov Grad.

Asarum Europaeum L. In sylvestribus vallis Tarae et in m. Sutorman.

Empetreae Nutt.

Empetrum nigrum L. In saxosis m. Durmitor sub Crvena Stijena.

Euphorbiaceae Juss.

Euphorbia chamaesyce L. In arenosis ad rivum Crnojevića Rijeka infra pontem vici cognominis.

E. helioscopia L. In cultis ad Njegoš, Cetinje.

E. platyphylla L. In fossis ad Vir distr. Crmnicae.

E. capitulata Rchb. In saxosis m. Velika Jastrebica, m. Durmitor et m. Kom.

E. spinosa L. In saxosis ad Cetinje et alibi per aprica ditionis vulgaris.

E. dendroides L. In rupestribus ad Ostrog, ad coenobium S. Stephani Moračae sup. et ad Vir.

E. pinea L. In saxosis ad Limljani distr. Crmnicae.

E. amygdaloides L. In sylvestribus sub m. Durmitor, m. Javorje et in valle Tarae.

E. Cyparissias L. In campis ad Cetinje et Grahovo.

E. Myrsinites L. In glareosis prope Bašina voda sub m. Ostrog.

E. falcata L. In saxosis ad Šavnici sub m. Ivica.

Mercurialis ovata Sternb. In saxosis m. Durmitor sub Crvena Stijena.

Urticeae Juss.

Urtica urens L. In plateis vici Vir.

U. dioica L. In cultis ad Cetinje, Rijeka, Vir.

U. membranacea Poir. In cultis ad Vir.

Parietaria erecta M.K. In saxosis, ruderatis ad Cetinje et Vir.

Humulus Lupulus L. In salicetis vallis Zetae sub Danilov Grad.

Ficus Carica L. In saxosis ad Komani, Sinjac et Vir.

Celtis australis L. In saxosis ad Ostrog, ad Šavica distr. Komani pulchrae arbores abunde fructificantes; indigenis „košćela“ dicta.

Ulmus campestris L. In dumetis sub m. Lovćen, sub Danilov Grad et ad Vir.

U. effusa Willd. In sylvaticis sub m. Durmitor, et m. Javorje.

Cupuliferae Rich.

Fagus sylvatica L. Constituit sylvas sub m. Lovćen, m. Ivica, m. Javorje et in convallibus Moračae, et Tarae.

Quercus sessiliflora Sm. In sylvestribus vallis Moračae sup.

Qu. pedunculata Ehrh. In dumetis vallis Zetae sub Danilov Grad.

Qu. pubescens Willd. In collinis apricis sub m. Sutorman, sub m. Velika Jastrebica et ad Ostrog.

Qu. conferta Kit. In dumetis distr. Bratonožići, inter Danilov Grad et Šavica distr. Bijelopavlići.

Qu. Cerris L. In sylvestribus sub m. Javorje in valle Moračae sup. et sub m. Sutorman.

Qu. castaneaefolia CAM. In saxosis Pišine Strane, in Nikšićka Župa et ad Dobre Strane distr. Ćeklići; indigenis „česmin“ dicta.

Corylus Avellana L. In dumetis prope Cetinje et ad margines sylvarum frondosarum in valle Moračae et Zetae.

C. Colurna L. In saxosis ad Košarice non procul a Cetinje et sparsim per totum district. Ćeklići ac Cuci; indigenis „šemišljika“ dicta.

Carpinus Betulus L. In sylvestribus sub m. Lovćen, in valle Zetae ac Moračae.

C. Orientalis Lam. In saxosis ad Cetinje, Ostrog, Grahovo.

Ostrya carpinifolia Scop. In sylvestribus ad Ostrog.

Salicineae Rich.

Salix fragilis L. In dumetis ad rivos Zetae et Moračae.

S. alba L. In valle Zetae sub Danilov Grad, prope Grahovo.

S. amygdalina L. Ad ripas Zetae et prope Sinjac.

S. purpurea L. In ripariis ad Sinjac et Vir.

S. incana Sm. In ripariis supra Grahovo et ad Gračanička Rijeka.

S. grandifolia Ser. In sylvestribus sub. m. Lovćen.

S. rosmarinifolia L. In spongiosis ad lacus sub m. Durmitor.

S. retusa L. Forma genuina in saxosis m. Durmitor jugo Šljeme; var. *Kitaibeliana* W. in jugo Stulac sub Crvena Stijena.

Populus alba L. In ripariis vallis Moračae.

P. tremula L. In sylvaticis sub m. Durmitor, in valle Moračae et Tarae.

Betulineae Rich.

Betula alba L. In sylvestribus m. Javorje et Kukuraj Brdo sub m. Kom.

Alnus incana DC. In valle Tarae supra Kolašin.

A. glutinosa Gaertn. Ad ripas Zetae et Moračae.

Coniferae Juss.

Ephedra campylopoda CAM. In rupestribus ad Ostrog.

Taxus baccata L. In rupestribus m. Durmitor.

Juniperus nana Willd. In excelsioribus m. Durmitor jugo Šljeme.

J. communis L. In saxosis supra Grahovo.

J. Oxycedrus L. In saxosis m. Lovćen.

J. Sabina L. In rupestribus m. Durmitor jugo Šljeme.

Pinus Abies L. Sub m. Durmitor constituit vastas sylvas.

P. Picea L. Cum priore qua rarior.

P. Mughus Scop. In declivibus saxosis m. Durmitor jugo Šljeme et Savin Kuk.

P. Laricio Poir. In rupestribus m. Lovćen et m. Velika Jastrebica.

P. Peuce Gris. Constituit sat vastas sylvas per distr. „Donji Vasojevići" in m. Sjekirica supra pagum Gračanica et Šekular. Indigenis sub nomine „molika" nota ac, ob lignum putredini diu renitens, in sarcophagos usuata. Exemplaria fructifera, quae a. 1868 colligi jusseram, a P. excelsa Wall., collatis ramis e horto bot. Kewensi, valde diversa visa: foliis brevio-

ribus, strobilis minoribus, alis fructus aliter nervatis, ad mentem Cl. J. Hoocker etiam colore minus obscuro ac toto habitu ab arbore Indica alieno.

MONOCOTYLEDONEAE DC.

Alismaceae Juss.

Alisma Plantago L. In recessibus Lacus Scodrani ad Sinjac et Vir.

Butomeae Rich.

Butomus umbellatus L. In fossis ad Rijeka, Vir.

Potameac Juss.

Potamogeton natans L. In lacu Riblje Jezero sub m. Durmitor.

P. fluitans Roth. In Lacu Scodrano ad ostium Crnojevića Rijeka.

P. heterophyllus Schrb. In palustribus sub m. Durmitor versus m. Stulac.

P. lucens L. In lacu Riblje Jezero sub m. Durmitor.

P. perfoliatus L. In ultimis recessibus Lacus Scodrani ad Sinjac.

P. crispus L. In Lacu Scodrano ubique.

P. compressus L. In palustribus sub m. Durmitor versus jugum Stulac.

P. pusillus L. In Lacu Scodrano ad Sinjac; nervi laterales medio valde approximati ita, ut primo obtutu folia uninervia adpareant.

Najadeae Link.

Najas major Roth. In palustribus sub m. Durmitor versus m. Stulac.

Lemnaceae Link.

Lemna minor L. In lacustribus sub m. Durmitor.

Typhaceae Juss.

Typha latifolia L. In Lacu Scodrano.

Sparganium ramosum Huds. In fossis ad Vir.

Aroideae Juss.

Arum Orientale M.B. In saxosis clivi Granica prope Cetinje; spadice spatha triente breviore, stipite clava dimidio sublongiore.

Orchideae Juss.

Orchis papilionacea L. In saxosis clivi Granica prope Cetinje.

O. latifolia L. In pratis humidis sub m. Durmitor.

Gymnadenia conopsea L. In herbidis m. Sutorman.

Coeloglossum viride Hartm. In muscosis m. Javorje.

Cephalanthera rubra Rich. In saxosis sub Crvena Stijena m. Durmitor.

Epipactis Helleborine Crntz. var. *rubiginosa* Cr. In sylvaticis m. Durmitor.

Irideae Juss.

Crocus Bannaticus Heuff. In dumetis ad Cetinje.

Cr. vernus L. In declivibus herbidis m. Durmitor excelso jugo Šljeme; fructifera, hinc dubia, capsulae intra nervos transversim rugulosae.

Gladiolus triphyllus Sibth. In saxosis clivi Granica prope Cetinje.

Iris pallida Lam. In rupestribus ad Ostrog et supra coenobium S. Stephani Moračae sup.

I. variegata L. In saxosis supra Grahovo.

I. Pseudo-Acorus L. In Lacu Scodrano.

I. graminea L. In graminosis sylvestribus m. Durmitor.

Amaryllideae RBr.

Narcissus radiiflorus Salisb. In herbidis saxosis sub m. Sutorman.

Galanthus nivalis L. In dumetis ad Cetinje.

Asparageae Juss.

Asparagus tenuifolius Lam. In sylvestribus Nikšićka Župa.

A. acutifolius L. In saxosis ad Cetinje, Ostrog, Danilov Grad et Vir.

Convallaria verticillata L. In sylvestribus sub m. Durmitor.

C. Polygonatum L. In sylvestribus sub m. Lovćen.

C. majalis L. In sylvestribus m. Durmitor versus m. Stulac.

Smilax aspera L. In saxosis ad Vir distr. Crmnicae.

Ruscus aculeatus L. In saxosis ad Ostrog et supra Grahovo; indigenis sub nomine „kostrika“ notus.

Dioscoreae RBr.

Tamus communis L. In dumetis ad Ostrog et ad coenobium S. Stephani vallis Moračae sup.

Liliaceae DC.

Fritillaria montana Hop. In saxosis clivi Granica prope Cetinje et sub Crvena Stijena m. Durmitor; fructificans lecta, ea sub m. Durmitor ob stipitem longiusculum, partem capsulae seminiferam subaequantem mihi dubia, ob folia supra medium caulis sita omnia sparsa, fors *Fr. Delphinensis* Gren.

Lilium Albanicum Gris. In pratis m. Javorje; fructiferum ob folia margine ac ad nervos pubescentia speciei adscriptum.

L. Carniolicum L. In pratis sub m. Durmitor versus jugum Stulac; fructiferum ob folia margine ac inferiore pagina papillosa, intra nervos reticulata speciei adscriptum.

L. Martagon L. In dumetis ad Grahovo.

Asphodelus albus Mill. In herbidis ad Gvozd et in pratis alpestribus sub m. Durmitor.

Asphodeline lutea Rchb. In asperis Pišine Strane distr. „Katunska“.

A. Cretica Rchb. In dumetis supra coenobium Ostrog.

Ornithogalum Pyrenaicum L. In dumetis sub m. Sutorman in valle Crmnicae.

O. umbellatum L. In graminosis ad Cetinje et supra Boljevići distr. Crmnicae.

O. Ruthenicum Bouch. In asperis trachyticis sub Crvena Stijena m. Durmitor; fructificans lectum, bene congruens cum descriptioe plantae Nordmannianae in Kunth. IV. p. 363. Bulbi in horto culti protulerunt plantas valde peculiares, *O. exscapo* Ten. ac *O. umbellato* L. quasi intermedias, at species ob deffectum plantae Rossicae aegre extricanda, fors nova. Bulbi prole destituti, folia scapum, corymbo breviorem, bis longa, flores *O. umbellato* paulo minores, pedicelli fructiferi in planta culta horizontaliter patentes aut refracti, bracteas scariosas bis longi, in agresti patuli fere longitudinis bractearum, segmenta perigonii inaequalia apice obtusata, stamina alterna paulo longiora, filamentis basi dilatata contiguis, interioribus paulo (nec bis ut de *O. Ruthenico* dicitur) latioribus, capsulae *O. umbellato* minores, tricoccae; defloratum in vase jam initio Aprilis, dum *O. umbellatum* nec florere coeperat.

Scilla bifolia L. In dumetis ad Cetinje.

Sc. pratensis W. K. In saxosis inter Lastua et Ostrog, per totum districtum Ćeklići ac Cuci.

Sc. autumnalis L. In saxosis districtus Cuci, in campis circa Grahovo copiossissima.

Allium nigrum L. In saxosis ad Ostrog et inter vineas ad Klopot distr. Bratonožići.

A. saxatile MB. In saxosis sub m. Lovćen, Velika Jastrebica — Bijela Gora et ad Mrčenov Do sub m. Kom; perigonia purpurascentia, ut *A. Caucasici,* sed antherae oblongae, nec ovales.

A. margaritaceum Sibth. In saxosis ad Cetinje; color perigoniorum roseus.

A. Ampeloprasum L. Inter vineas ad Klopot distr. „Bratonožići".

A. pulchellum Don. In saxosis m. Javorje.

A fuscum W. K. In rupestribus ad Cetinje et supra Grahovo.

A flavum L. In rupestribus m. Sutorman.

Muscari comosum Mill. In herbidis sub m. Lovćen.

M. botrioides Mill. In sylvestribus m. Sutorman.

Colchicaceae DC.

Colchicum autumnale L. In pratis sub m. Durmitor; in asperis et per aprica totius ditionis crescit alia forma, capsulis basi obtusis, profunde umbillicatis, florida non observata.

Veratrum album L. In pratis pinguibus sub m. Durmitor.

V. nigrum L. In herbidis ac saxosis in Nikšićka Župa.

Juncaceae Bartl.

Juncus monanthos Jacq. In saxosis m. Kom.

J. compressus Jacq. In pratis vallis Zetae sub Danilov Grad et ad Lacum Scodranum.

J. buffonius L. In irriguis supra Kolašin, fossis ad Vir distr. Crmnicae.

Luzula maxima DC. In sylvestribus sub m. Durmitor et in Kukuraj Brdo sub m. Kom.

L. albida DC. In sylvaticis vallis Tarae.

L. multiflora Lej. In pratis m. Javorje.

Cyperaceae Juss.

Cyperus flavescens L. In fossis ad Sinjac et prope Vir in valle Crmnicae.

C. fuscus L. In irriguis vallis Zetae et Moračae, in fossis ad Vir.

C. rotundus L. In ripis arenosis Lacus Scodrani non procul a vico Dodoš, in consortio cum *Fimbristyle dichotoma* ac *Scirpo Micheliano.*

C. longus L. In ripis spongiosis ad Sinjac.

C. Monti L. In fossis ad Vir.

Cladium Mariscus RBr. In Lacu Scodrano ad ostium rivi Crnojevića Rijeka.

Helcocharis palustris RBr. In fossis ad Sinjac, Vir.

Scirpus lacustris L. In Lacu Scodrano.

Sc. Holoschoenus L. In campis arenosis vallis Zetae sub Danilov Grad.

Sc. maritimus L. In fossis ad Sinjac et Vir.

Sc. sylvaticus L. In paludosis sub m. Durmitor.

Sc. Michelianus L. In ripis arenosis Lacus Scodrani non procul a vico Dodoš.

Sc. compressus Pers. In lacustribus sub m. Durmitor versus m. Stulac.

Fimbristylis dichotoma Vahl. In ripa arenosa Lacus Scodrani non procul a vico Dodoš, in fossis ad Vir distr. Crmnicae.

Eriophorum angustifolium Roth. In spongiosis sub m. Durmitor.

Elyna spicata Schd. In graminosis m. Durmitor excelso jugo Šljeme.

Carex muricata L. In pratis sylvestribus sub m. Javorje et in valle Tarae.

C. Schreberi Schrk. In herbidis sub m. Lovćen, in campis ad Grahovo.

C. remota L. In sylvestribus irriguis vallis Tarae.

C leporina L. In spongiosis sub m. Durmitor.

C. elongata L. Ad margines lacus Riblje Jezero sub m. Durmitor.

C. vulgaris Fr. In palustribus sub m. Durmitor versus jugum Stulac.

C. acuta L. In palustribus sub m. Durmitor ad lacum Riblje Jezero.

C. Buxbaumi Wahlb. Cum priore.

C. atrata L. In herbidis m. Durmitor jugo Šljeme.

C. praecox L. In graminosis ad Cetinje, Grahovo, Vir.

C. digitata L. In saxosis sylvestribus vallis Moračae sup.

C. laevis Kit. In rupestribus ad Cetinje, in m. Durmitor et m. Kom.

C. glauca Scop. In dumetis supra Vir.

C. flava L. In rivularibus sub m. Durmitor versus jugum Stulac.

C. sylvatica Huds. In sylvaticis supra Kolašin.

C. ampullacea Good. In spongiosis ad lacum Riblje Jezero sub m. Durmitor; in eadem statione crescit alia

forma strictior, foliis quidquam latioribus, braeteis lineari lanceis fructus globosos, longe rostratos excedentibus.

C. vesicaria L. Cum priore.

C. filiformis L. Cum prioribus.

C. hirta L. In valle Tarae et in palustribus sub m. Durmitor; foliis, praeter vaginarum oras, glabris.

Gramineae Juss.

Erianthus strictus Baldw. In herbidis sub m. Ostrog et in valle Zetae sub Danilov Grad.

Andropogon Ischaemum L. In campis ad Cetinje, Grahovo.

A. Gryllus L. In saxosis herbidis sub m. Lovćen et inter Nikšička Župa et Gvozd.

Sorghum Haleppense Pers. In campis vallis Zetae sub Danilov Grad.

Tragus racemosus Desf. In collinis asperis ad Cetinje, Grahovo.

Panicum sanguinale L. In cultis ad Vir, Cetinje, Grahovo.

P. Crus Galli L. In pratis pinguibus vallis Zetae et ad Lacum Scodranum.

Setaria verticillata PB. In cultis ad Cetinje, Rijeka, Grahovo.

S. viridis PB. In campis ad Cetinje, in valle Zetae sub Danilov Grad.

Phalaris arundinacea L. In lacustribus ad Sinjac.

Ph. nodosa Willd. Ad sepes vallis Zetae sub Danilov Grad.

Anthoxanthum odoratum L. In pratis m. Ivica et m. Durmitor.

Alopecurus pratensis L. In pratis pinguibus ad Lacum Scodranum.

A. geniculatus L. In palustribus sub m. Durmitor.

A. utriculatus Pers. In scopulis saxosis campi Cetinjensis.

Crypsis schoenoides Lam. In arenosis ad Vir.

Cr. alopecuroides Schrd. In campis ad Cetinje.

Phleum Gerardi Willd. In saxosis Mrčenov Do sub m. Kom.

Phl. echinatum Host. In campis arenosis ad Grahovo.

Phl. Alpinum L. In pascuis m. Durmitor jugo Šljeme.

Phl. pratense L. In pratis vallis Zetae sub Danilov Grad.

Phl. Boehmeri Wib. In vineis ad Klopot distr. „Bratonožići“.

Phl. Michelii All. In saxosis sylvestribus sub m. Durmitor versus jugum Stulac.

Phl. tenue Schrd. In pascuis sub m. Velika Jastrebica.

Cynodon Dactylon Pers. In campis ad Cetinje.

Leersia oryzoides L. In fossis ad Vir.

Agrostis stolonifera L. In pascuis sub m. Durmitor.

A. coarctata Hoffm. In campis ad Grahovo et supra Vir distr. Crmnicae.

Lagurus ovatus L. In asperis ad Boljevići distr. Crmnicae.

Calamagrostis sylvatica DC. In pratis sylvestribus sub m. Durmitor.

C. montana Host. In saxosis m. Bijela Gora et sub Crvena Stijena m. Durmitor.

C. epigeios Roth. In cultis, ad sepes prope Cetinje et in valle Zetae sub Danilov Grad.

Stipa pennata L. In saxosis prope Cetinje, Čevo, supra Grahovo, in m. Durmitor et m. Javorje.

St. Aristella L. In saxosis a Čevo ad Grahovo vulgaris.

Lasiagrostis Calamagrostis Link. In saxosis per aprica ditionis vulgaris; gramen, indigenis „viš" dictum, falce resectum asservatur ac venditur ut pabulum jumentis aeque gratum ac sanum.

Phragmites communis Fr. Ad ripas Moračae, Zetae et ad lacum Scodranum.

Sesleria marginata Gris. In rupestribus m. Lovćen, m. Velika Jastrebica et ad Mrčenov Do sub m. Kom.

S. argentea Sav. In declivibus herbidis et ad margines sylvarum vallis Moračae et Tarae.

S. tenuifolia Schrd. In rupestribus m. Durmitor et m. Kom; in excelso jugo Šljeme forma uncialis, rigida, in graminosis m. Lovćen forma culmo fere pedali, foliis longissimis, thyrso interrupto.

Koeleria cristata Pers. In asperis sub m. Lovćen.

K. grandiflora Bert. In rupestribus m. Štirovnik et m. Velika Jastrebica. Var. *subaristata* m. in declivibus herbidis m. Kom; erit prob. species sui juris differt, ab aliis Crnogoranis ac Italicis ex Appenino Umbro: paleis inferioribus apice in mucronem longiusculum productis, aut soluto infra apicem nervo mediano sub apice aristula-

tis, palea tum apice integra aut bidentata; spiculae e maximis cum aristula (0,001 m.) 0,85 m. longae.

Aira caespitosa L. In spongiosis sub m. Durmitor.

A. flexuosa L. In muscosis sylvaticis supra Kolašin.

Holcus lanatus L. In pratis m. Javorje.

Avena barbata Brot. In cultis et ad sepes prope Cetinje, Grahovo.

A. Alpina Sm. In pratis sub m. Durmitor.

A. pratensis L. In saxosis sub m. Durmitor versus m. Stulac.

A. compacta Boiss. In rupestribus sub m. Vučji Zub — Bijela Gora.

A. versicolor Vill. In saxosis m. Durmitor jugo Šljeme.

A. Carpathica Host. In graminosis m. Javorje.

Danthonia Provincialis DC. In pascuis saxosis ultra Nikšićka Župa.

Triodia decumbens PB. In pratis m. Durmitor prope Žabljak.

Melica ciliata L. In rupestribus ad Cetinje et in m. Lovćen.

M. uniflora Retz. In dumetis vallis Tušinae.

Briza maxima L. In asperis ad Boljevići distr. Crmnicae.

Br. media L. In pratis m. Javorje et sub m. Kom.

Eragrostis poaeoides PB. In campis ad Vir.

E. pilosa PB. In arenosis vallis Tarae.

Poa annua L. In pratis m. Javorje, arenosis vallis Tarae.

P. concinna Gaud. In saxosis supra Grahovo cum Alsine liniflora Vis; planta exarrida ob spiculas ovato

deltoideas, sat magnas, pro *Briza racemosa* Sm. habita, sed mox ut *Poa* ex affinitate *bulbosae* recognita, cultura confirmata.

P. Alpina L. In rupestribus m. Lovćen, m. Velika Jastrebica et m. Kom — hic var. *brevifolia* Gaud.

P. nemoralis L. In sylvestribus saxosis sub m. Durmitor; var. *montana* K. in apricis ejusdem montis.

P. Sudetica Hke. In saxosis sylvestribus m. Durmitor versus m. Stulac.

P. trivialis L. In pratis pinguibus sub m. Durmitor.

P. Cenisia All. In saxosis schistaceis ad Mrčenov Do sub m. Kom.

P. compressa L. In campis ad Grahovo.

Glyceria spectabilis M.K. In paludosis ad rivum Moračae et ad Lacum Scodranum.

Gl. fluitans RBr. In fossis ad Vir.

Molinia caerulea Mnch. In pratis pinguibus sub m. Durmitor.

Dactylis glomerata L. In cultis ad Cetinje, dumetis sub m. Lovćen.

Cynosurus cristatus L. In pratis m. Ivica et sub m. Durmitor.

C. echinatus L. In graminosis supra Boljevići distr. Crmnicae.

Festuca rigida Kunth. In cultis et ad muros prope Cetinje, Rijeka et Danilov Grad.

F. Pseudo-Myuros Soy. Willm. In cultis et ruderatis ad Dobrsko Selo non procul a Cetinje.

F. ovina L. In asperis ad Cetinje et alibi in apricis vulgaris; var. *violacea* Koch, in rupestribus m. Kom; var. *amethystina* Koch, in saxosis m. Javorje.

F. rubra L. In herbidis Kukuraj Brdo sub m. Kom.

F. dimorpha Guss. In saxosis m. Lovćen, m. Javorje et in demissioribus m. Durmitor.

F. pilosa Hal. fil. In saxosis Mrčenov Do sub m. Kom.

F. spadicea L. In pascuis sub m. Durmitor.

F. sylvatica Vill. In pratis sylvestribus m. Durmitor.

Brachypodium pinnatum PB. In dumetis sub clivo Mali Lonac m. Sutorman.

Br. caespitosum R.S. In dumetis supra Grahovo.

Br. ramosum R.S. In saxosis ad Danilov Grad et inter vineas ad Boljevići distr. Crmnicae.

Br. distachyum R.S. In saxosis supra Limljani distr. Crmnicae.

Bromus secalinus L. Inter segetes ad Njegoš.

Br. arvensis L. In cultis ad coenobium S. Stephani Moračae sup.

Br. asper Mnr. In sylvestribus sub m. Vojnik.

Br. erectus Hndt. In elatioribus herbidis m. Durmitor et m. Javorje.

Br. sterilis L. In cultis ad Cetinje.

Triticum repens L. In pratis ad Gvozd.

Tr. caninum Schrb. In sylvestribus vallis Tarae et in Kukuraj Brdo sub m. Kom.

Hordeum murinum L. In cultis ad Cetinje et Danilov Grad.

Lolium perenne L. In cultis ad Cetinje, Grahovo.

L. temulentum L. Inter segetes ad Njegoš.

Aegilops ovata L. In vineis ad Klopot distr. Bratonožići et prope Vir.

Psilurus nardoides Trin. In asperis ad Ostrog et prope Vir distr. Crmnicae.

Nardus stricta L. In pascuis m. Durmitor et m. Kom.

ACOTYLEDONEAE VASCULARES DC.

Filices.

Polypodium vulgare L. In rupestribus m. Javorje et ad coenobium S. Stephani Moračae sup.

Adianthum Capillus Veneris L. In saxis travertinaceis madentibus sub coenobio S. Stephani Moračae sup.

Pteris aquilina L. In pratis sylvestribus vallis Zetae, Moračae et Tarae.

Athyrium Filix foemina Roth. In sylvestribus m. Durmitor et m. Sutorman.

Asplenium Trichomanes L. In rupestribus ad Cetinje, Ostrog, in m. Javorje.

A. viride L. In rupestribns m. Kom.

A. fissum Kit. In rupestribus m. Velika Jastrebica et m. Kom.

A. Ruta muraria L. In rupestribus ad Cetinje, Grahovo et prope Vir distr. Crmnicae.

A. Adianthum nigrum L. In rupestribus clivi Mali Lonac — m. Sutorman.

Scolopendrium officinarum Sw. In saxosis sylvestribus sub m. Veliki Štirovnik — Sella.

Ceterach officinarum Willd. In rupestribus ad Cėtinje et in m. Sutorman.

Aspidium Lonchitis Sw. In rupestribus m. Durmitor excelso jugo Šljeme.

A. Thelypteris Roth. In arundinetis ad Sinjac.

A. Filix mas Roth. In sylvestribus m. Durmitor et in valle Tarae.

A. rigidum Sw. In saxosis sylvestribus m. Durmitor sub Crvena Stijena.

Cystopteris fragilis Bernh. In rupestribus m. Lovćen; var. *Alpina* Desv. in rupestribus m. Durmitor et m. Kom.

Botrychium Lunaria Sw. In herbidis m. Durmitor excelso jugo Šljeme.

Equisetaceae DC.

E. Telmateja Ehrh. In irriguis sylvestribus Moračae sup.

F. sylvaticum L. In lacustribns sub m. Durmitor.

E. hiemale L. In sylvestribus prope Crno Jezero sub m. Durmitor.

INDEX GENERUM.